

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	v upravnishvu prejemani:
celo leto naprej . . . . . K 24—	celo leto naprej . . . . . K 22—
pol leta . . . . . 12—	pol leta . . . . . 11—
četrt leta . . . . . 6—	četrt leta 5-50
na mesec . . . . . 2—	na mesec 1-90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5 (v priložju levo), telefon št. 34.

Izjava vsak dan sveder izvzemši nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna petič vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnishvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.
Na pismena naročila brez istodobne vpostlatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 83.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej . . . . . K 25—	celo leto naprej . . . . . K 30—
pol leta . . . . . 13—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 6-50	celo leto naprej . . . . . K 35—
na mesec 2-30	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.
Upravnishvu (spodaj, dvorišče levo), Kraljeva ulica št. 5, telefon št. 83.

Svetovna vojna.

Naše čete so uničile pri Laborczewu več sovražnih stotnij. — Odbiti ruski napadi pri Uzoku in v južni Galiciji. — 780 Rusov vjetih. — Ponesrečeni francoski navalni v Champagni in v Argonih. — Francoski letalci so bombardirali Schlettstadt, nemški pa Calais. — Zavrtnjeni ruski navalni v Poljski. — 1900 Rusov vjetih. — Ruski naval na Memel. — Potopljena francoska križarka „Bouvet“.

PONESREČENI RUSKI NAPADI V KARPATIH IN V JUGOVZHODNI GALICIJI. — 500 RUSOV VJETIH.

Dunaj, 19. marca. (Kor. urad.) Uradno razglašajo, dne 19. marca: V Karpatih v prostoru pri Lopkoku in Smolniku živahen topovski boj.

Nočni napad, ki so ga izvršili Rusi z višin jugozapadno od Baligroda, smo odbili po kratki borbi.

Močne sovražne čete so dopoldne napadle naše pozicije severno od gorskega prelaza Uzok. Kakor dne 14. t. m., tako smo jih tudi včeraj zavrtnili z težkimi izgubami.

Na bojni fronti v jugozapadni Galiciji so se dopoldne vršili srđiti boji. Številni napadi, ki jih je sovražnik to pot naperil proti središču in proti levemu krilu naše pozicije, so se vseskozi ponesrečili ob krepkem in vztrajnem zadržanju naših vrhiv čet.

Nasprotnik je imel težke izgube. Bojišče pokrivajo mrtveci. 5 častnikov in 500 mož smo razorožili in vjeli.

Na frontah v zapadni Galiciji in v Poljski nobene izpremembe.

Namesnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

UNIČENE RUSKE STOTNIJE PRI LABORCZEWU. — ODBITI RUSKI NAPADI V JUGOVZHODNI GALICIJI.

Dunaj, 18. marc. (Kor. urad.) Uradno razglašajo, dne 18. marca:

V Karpatih smo po krvavem boju z velikimi izgubami za nasprotnika odbili napad močnejših sovražnih čet, izvršen z višin zapadno od Laborczewa. Pri tem smo uničili več sovražnih stotnij.

Prav tako so se v jugovzhodni Galiciji ponesrečili ponovljeni ruski poskusi, da bi z nepričakovanim navalom številno jačih čet vzeli posamna onorišča v naši poziciji.

Pri zavrtnitvi teh napadov, ki so se povsodi v najbližji distanci razbili v ognju naših čet, smo tudi vjeli 280 mož.

Na vseh ostalih frontah se ni prigodilo ničesar bistvenega.

Namesnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

ODBITI RUSKI NAPADI MED PISKOM IN ORZYCEM. — 1900 RUSOV VJETIH. — NEMŠKI ODGOVOR NA RUSKA GROZODEJSTVA.

Berolin, 18. marca. (Kor. urad.)

Wolfow biro javlja: Veliki glavni stan, dne 18. marca.

Vzhodno bojišče:

Rusi so tudi včeraj brezuspešno nadaljevali svoje napade na našo pozicijo med rekama Pissek in Orzyc, kakor tudi severovzhodno od Przasznysza.

Zapadno od reke Szkwia smo vjeli 900, vzhodno od te reke pa 1000 mož ter vplenili 5 strojnih pušk.

Cenen uspeh so si izvojevale ruske domobranske tolpe s svojim vpadom v najsevernejši košček vzhodne Prusije v smeri na Memel.

Plenile so in požigale vasi in posestva.

Mestom na ruskem ozemlju, ki se nahajajo v naših rokah, smo za kazen naložili plačilo večjih vsot kot odškodnino. Za vsako vas ali posestvo, ki jo upepele na nemških tleh te druhali, bomo požgali tri vasi ali tri posestva na ruskem ozemlju, ki smo ga okupirali.

Na vsako požarno škodo pri Memelu bomo odgovorili s tem, da bomo upepeleli ruska vladna poslopja v Suwalkih in v drugih, v naših rokah se nahajajočih gubernijskih glavnih mestih.

Vrhovno armadno vodstvo.

NEPOJASNJEN POLOŽAJ V MEMELU. — NEMCI SO ODBILI VSE RUSKE NAVALE MED PISKOM IN ORZYCEM IN PRI PRASZNY-SZU.

Berolin, 19. marca. (Kor. urad.) Poročilo Wolfowega urada: Veliki glavni stan, dne 19. marca.

Vzhodno bojišče:

Položaj pri Memelu še ni pojasnjen. Kakor se zdi, so slabi ruski oddelki udri v Memel. Protiodredbe smo ukrenili. Vse ruske napade med Piskom in Orzycem, kakor tudi severovzhodno in zapadno od Przasznysza smo odbili, deloma s težkimi izgubami za sovražnika.

Razmere južno od Visle so neizpremenjene.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemški državni kancelar v glavnem stanu.

Berolin, 18. marca. (Kor. urad.) Državni kancelar dr. pl. Bethmann

Hollweg je odpotoval v veliki glavni stan.

Sasonov v ruskem glavnem stanu.

Frankfurt, 18. marca. Iz Petrograda javljajo: Zunanji minister Sasonov se je podal v glavni stan, da konfirira z generalisimom Nikolajem Nikolajevičem.

BOJI V KARPATIH.

V Gozdnatih Karpatih, zlasti v njih srednjem delu je vladal zadnje dni mir. Na zahodnjem delu fronte pa je prišlo južno od Mezölaborceza do hudih spopadov. Kakor vedno v Karpatih, so bili Rusi tudi na tej fronti odbiti ter so imeli zelo velike izgube.

V južnovzhodni Galiciji je sovražnik nadaljeval s svojimi napadi na naše pozicije severno od črte Kolomea - Nadworna. Rusi so imeli tudi tu zelo velike izgube ter so se kljub svoji veliki premoči morali umakniti.

Nemško poročilo o veliki bitki v Karpatih.

O veliki bitki v Karpatih poroča poročevalec berlinskega »Lokalanzeigerja« z dne 16. t. m. med drugim: Dogodki na več kakor 400 km dolgi fronti v Karpatih so se strnili v bitko, v kateri se vrše tako na najvažnejših delih fronte, kakor na krilih še vedno ljuti boji. Mi smo v ofenzivi. V zimski bitki, ki je glede težkoč brez primere, smo pognali Ruse z južnega pobočja Karpatov v gorovje in od tam skozi gorske prelaze na drugi strani zopet doli od skrajnega desnega krila doli v gališko ravnino.

Sovražnika smo s svojimi frontami na krilih ob Dunajcu in Prutu v polkrogu zajeli, dočim je ruska fronta pred četr leta objemala nas s fronto, ki je segala od doline reke Arve ob Karpatih tja do izvira Tise. Da se morejo Rusi držati še v sredini tega polkroga, temu je krivo, da Karpatom in Beskidom tam ne sledi, kakor v južno vzhodni Galiciji prosta ravnina, marveč zopet gorovje. Danes smo tako daleč, da so vhodi v karpatske prelaze na ogrskih tleh vsi v naših rokah. Tudi imamo v tem go-

rovju vse višine ob prelazih v rokah ter smo zlasti na desnem krilu prodrli preko izhodov v Karpatih na gališka tla. Karpati so torej za sovražnika popolnoma zaprti; če hoče kje poskusiti prebiti našo fronto, mora začeti od začetka.

Izjemo tvorijo le nekatere pokrajine v Vzhodnih Beskidih in v zahodnjih Gozdnatih karpatih, kjer Rusom sicer niso ostali vrhovi ob prelazih, pač pa na gališki strani ležeči dohodi do potov v gore. Sovražnik, ki smo ga v dolgi, hudi borbi vrgli preko gorovja, se obupno trudi potisniti naše počasi in z jekleno energijo prodirajoče fronte nazaj. Dolej pa še tako brezobzirno započeti ruski napadi niso mogli ničesar izpremeniti na naših uspehih.

Iz Črnovic.

Dne 18. t. m. je došlo iz Črnovic to-le poročilo: Včeraj in danes je naša artiljerija uspešno napadala sovražno pozicijo. Grmenje topov traja. Danes je bil deželni predsednik grof Meran tu, da zopet vpele vlado. Šestdeset magistratnih uradnikov že dela v mestni hiši. Mesto si počasi odpomore in mnogo prodajalen je zopet odprtih.

»Az Est« poroča iz Črnovic: Že nekaj dni napada sovražnik pri Črnovicah z vedno večjo silo. Vsakokrat pa se napadi popolnoma ponesrečujejo. Danes je bilo ves dan slišati grmenje topov. Rusi so naskočili pod zaščito topov v rojih mesto in v prvi vrsti naše pozicije, kjer so naši branili most. Prodirajoča sovražna infanterija pa niti ni čakala na streljanje naše infanterije, marveč je zbežala že pred izborno namerjenimi granatami in šrapneli naših baterij, tako da se je vršil samo artiljerijski dvoboj. Končno je morala umolkniti tudi ruska artiljerija.

BOJI V GALICIJI.

Silno krvavi so bili zadnji boji v južnovzhodni Galiciji. Močne ruske čete so prodrale proti našemu levemu krilu in centru naših pozicij na fronti severno od Kolomeje in Nadvorne. Glasom uradnega poročila, so se vsi ti ruski napadi pone-

LISTEK.

Luka Lavtar.

(V spomin svojega visokočislanskega tovariša spisal M. Pirč.)

Pred tremi in pol leti mi je podelilo ministrstvo za bogočastje in ukučno mesto na c. kr. učiteljšču v Mariboru. Neznani tujec sem hodil po mestu, krajšal sem si čas z izprehodi po lepi mariborski okolici ali pa sem prebiral časnike v kavarni »Central«, dokler se ni približal pričetek šolskega pouka. Tedaj sem opazil v omenjeni kavarni častiljivega gospoda s snežnobelimi lasmi in s skrbno počesano sivo brado. Vsi gostje so ga prijazno in spoštljivo pozdravljali, vsi so se veselili, da se je vrnil s počitnic zopet med nje. Potem pa so se vsedli nekateri izmed njih s častiljivim gospodom k taroku ali pa so jeli igrati na biljarju. Za vsako kretinjo svojega partnerja je imel stari gospod humoristično opazko, vse se je smejala, vsem je bilo videti na obrazu, kako radi ga imajo.

Drugi dan sem bil po opravkih v ravnateljstvu učiteljšča. Naenkrat vstopi neznan gospod iz kavarne — bil je profesor Luka Lavtar. Njegovo delovanje na šolskem polju mi je bilo znano — kdo izmed slovenskih šolnikov ne dozna njegovega

imena! — v trenutku, ko sva se spoznala, se mi je zazdelo, da sem dobil v Lavtarju dobrega tovariša in odkritosrčnega prijatelja, dasi mu je bilo skoro dvakrat toliko let kakor meni. In slutnja me ni varala! Od dne do dne sem spoznaval njegove izredne vrline, vsak dan sem imel priliko, pripraviti se o njegovi ljubeznjivi kolegialnosti, o njegovi mladeniški navdušenosti za šolstvo, o njegovi izredni značajnosti, o njegovi neomahljivi pravičnosti in nepristranosti, a tudi o njegovem srčnem rodoljubju, poleg tega pa tudi o spoštovanju, ki so ga imeli do njega njegovi tovariši, prijatelji in učenci.

Temu vrlemo možu, Luki Lavtarju, naj veljajo skromne sledeče vrstice v spomin!

Luka Lavtar se je porodil dne 20. oktobra 1846. l. v Železnikih na Gorenjskem. Njegov oče je bil precej premožen usnjar v prijaznem trgu, čigar prebivalci se odlikujejo po izrednem humorju, a tudi po izredni nadarjenosti. Obe te lastnosti sta dičili tudi Luko Lavtarja. Po dovršeni ljudski šoli in gimnazijskih študijah v Ljubljani se je posvetil matematiki in fiziki na modroslovni fakulteti dunajskega vseučilišča, kjer je položil dne 3. julija 1872. l. pred c. kr. znanstveno izpraševalno komisijo izpit za omenjena predmeta s slovenskim in nemškim učnim jezikom. V istem letu je postal suplent na državni realki v Ljubljani, 1873. l. je

dobil mesto profesorja extra statum na c. kr. učiteljšču v Gorici, 1875. l. pa je postal profesor na c. kr. učiteljšču v Mariboru in odtod smo ga spremili še kot aktivnega profesorja in šolskega svetnika k večnemu počitku dne 11. marca t. l.

Mislim, da se ne motim, če trdim, da je le prav neznanost število učiteljev na Spodnjem Štajerskem, ki bi jih ne bil učil in odgojil profesor Luka Lavtar. In vsi ti mnogobrojni nekdanji njegovi učenci se ga spominjajo s hvaležnostjo in z visokim spoštovanjem. Pa tudi on jih je imel rad, za vsakega je vedel, kako se je učil, kakšen je bil, tudi če ga je učil že pred tridesetimi ali štiridesetimi leti.

Kadar je le mogel, je pohitel med nje, o priliki konferenc ali drugih sestankov učiteljev je bil med njimi, razpravljal je z isto mladeniško navdušenostjo metodiška vprašanja računstva kakor nekda, ko so sedeli pred njim v šolskih klopeh, Lavtarjev duh se ni postal.

Cesar ni mogel storiti ustmeno, to je izvršil Luka Lavtar pismeno. Slovenskemu in nemškemu učitelštvu je ostavil lepo število knjig; skoro vse so posvečene metodiški računstva na ljudskih šolah; štiri leta po definitivnem nameščenju je otvorila prva Lavtarjeva knjiga dolgo vrsto literarnih del, ki niso ponehala do konca njegovega nad vse marljivega življenja in ki bodo izšla

deloma šele po njegovi smrti. Ni tuka, da bi našteval naslove vseh teh del, le toliko naj navedem, da je Lavtar pričenši z izdajo **Aritmetike in Geometrije za učiteljšča** (1879 in 1881), krenil v naslednjih letih na ono polje, ki si ga je izbral potem za nekako življensko nalogo, obrnil se je namreč k študiju metodike elementarnega računstva; z vso resnobo in doslednostjo se je boril za izpopolnitev tega vprašanja. Zanimivo je bilo gledati blagega pokojnega, s kako vnmemo je zasledoval do svoje smrti na c. kr. vadmici pri računskih učnih nastopih vsak korak šestokrat, neokretnega učiteljščnega kandidata, kako se je posvetoval z raznimi učitelji o uspehih svoje metode, koje načela je zbral v »**Posebnem ukoslovju računanja v ljudski šoli**« (izdaja »Slov. Sol. Matica«) in v nemški knjigi »**Spezielle Methodik des Rechenunterrichtes 1912**« (Karl Gerolds Sohn, Dunaj). Nazadnje omenjena knjiga in njene nemške predhodnice so vzdignile nekaj preobrat na polju ljudskošolskega računstva, o »**Lavtarjevi metodi**« se je pisalo po slovenskih in nemških pedagoških listih. Če se tudi niso strinjala vsa načela šolnikov z Lavtarjevimi nazori, vendar pa so morali vsi priznati, da imajo opraviti z možem, ki je spravlil svoje nazore v svet šele po resnem razmotrivanju in po mnogoštevilnih izkušnjah, da imajo dalje opraviti s šolnikom, ki je podal učitelštvu ljud-

ske šole marsikatero nove in dobre nazore. Značilno priznanje njegovega truda je dejstvo, da so pohvalno priznavali Lavtarjevo metodo tudi pedagogi izven mej našega cesarstva, na Nemškem. Odlični metodik Rudolf K n i l l i n g v Traunsteinu na Bavarskem imenuje v »**Österr. Schulbote**«, 63. letnik, št. 1. Lavtarja duhovitega metodika, ki ga moramo prištevati med najodličnejše novejšje avstrijske metodike elementarnega računanja. »Lavtar je samostojen raziskovalec, ki je dosegel do samostojnih uspehov, in ki ume tudi te uspehe na prav poseben in samostojen način podati.«

Le toliko torej o Lavtarju kot metodiku, brezdovmno bodo pisali o tem več strokovnjaki na tem polju.

Kakšen je bil Lavtar kot učitelj, o tem vedo pač povedati največ tisočeri njegovi učenci, ki jih je vzgojil. S komur sem še imel priliko govoriti o njem, vsak je pričel z besedami: »Lavtar se odlikuje po izredni pravičnosti in nepristranosti!« Znano nam je vsem šolnikom, kako težka naloga je, biti v očeh svojih učencev pravičen sodnik. Lavtar je spretno razrešil tudi to zadačo. Zahteval je od svojih učencev resnega dela, kakor je sam smatral življenje za dobo resnobe in truda, a zanjkalo mu tudi ni humorističnih opazk, ki jih je metal med resna šolska razmotrivanja kot nekatere ocvirke.

Vzorna in skrbno pripravljena

srečili z velikanskimi izgubami. Tudi pri Črnovicah so Rusi obnovili svoje napade. Kakor pa poročajo budimpeštanski listi, kljub silnim množinam čet, ki so jih Rusi tu zbrali, napadi v silnosti nikakor ne dosegajo več prejšnjih ruskih operacij in je ruski vojni material in moštvo tudi mnogo slabše, kakor je bilo od začetka vojne.

Cel teden in več so mirovali boji na fronti Lupkov - Baligrod, kakor nam pa poroča najnovejša poročila, so se boji na delni fronti Lupkov-Smolnik, torej na severnem delu te fronte zopet obnovili. Za enkrat govorje predvsem ruski topovi, kar pa je navadno le pripravljane velikih infanterijskih napadov. Tudi med Čisno in Baligrodom so se vršili boji. Tudi tu so napadali Rusi, morali pa so se po kratkem ognju zopet umakniti. Tudi pri Uzsoju je vladal skoro cel teden mir. Dne 14. marca so bili Rusi tam poraženi, v četrtek pa so zopet poskusili svojo srečo, toda tudi to pot so bili zavrnjeni.

»Esti Ujsag« poroča: Izgube, ki so jih utrpeli Rusi na fronti v Karpatih, zlasti pa v okolici Dnjestra pri Nadvornji in Ottyji, so tako velikanske, da je začel sovražnik, ki je doslej zelo potratno ravnal s svojim človeškim materialom, bolj štediti ter uvajati svoje boje predvsem z artiljerijskim ognjem.

BOJI NA POLJSKEM.

O obstreljevanju trdnjave Osovec s strani Nemcev poroča petrogradska brzojavna agencija: Obstreljevanje se nadaljuje z vso silo. Ruske oblasti so večino civilnega prebivalstva iz ozirov na humaniteto odstranili iz trdnjave in okolice. Posadka se brani silno junaško. Isto poročilo pravi nato, da se zmagovite čete na novo koncentrirajo pri Lipsku. Kodanjski listi konstatirajo z ozirom na to poročilo, da leži Lipsk 35 km južnovzhodno od Avgustova v smeri proti Grodnu in da so se ruske čete umaknile za 30 km. Poročila prejšnjega dne namreč pravijo, da so Rusi stali še pri Avgustovu.

Protiv Varšavi.

Krakovski »Naprzod« poroča iz Kristjanije: Po poročilih »Aftenpostena« iz Petrograda korakajo Nemci v treh smereh s severa proti Varšavi: iz Plocka, Praszynsa in Ossowica. V okolici trdnjave Rutki ob Narevu so se že vršili boji Poluradni »Ruskij Invalid« pravi, da Nemci razumejo s hitrimi pregrupacijami čet vzbuditi domnevanje, da imajo vedno nove čete na razpolago.

Sovražnikovo priznanje junaških bojev na Poljskem.

Iz Ženeve poročajo: »Na Poljskem«, tako piše podpolkovnik Roussel v »Petit Parisien«, »se je bitka zopet pričela z novo ljutostjo. Ta vrazji Hindenburg je zares izredno smel in neobičajno trdne volje. Sedaj poskuša Ruse forsirati med Praszynszem in mejo na obeh bregovih Orzyca, obenem pa mora z vso besnostjo napadati ob Pilici, da prepreči, da Rusi razvijejo svoje levo krilo. Zares junaški boji se vrše tu doli, za kakršne ima zgodovina le malo primerov.

so bila dalje tudi Lavtarjeva predavanja v tečajih za meščanske izpite, ki jih je prirejalo mariborsko c. kr. učiteljske: z zanimanjem so jim sledili kandidati in kandidatice, občevanje med učiteljem in slušatelji je bilo podobno občevanju očeta z otroki.

Učna uprava je priznala Lavtarjeve zasluge na šol. polju s podelitvijo častne svetinje za 40letno zvesto službovanje ter s priznanjem naslova šolskega svetnika. Še danes nam je vsem tovarišem v svežem spominu, kako pristrano veselje so napravila skromnemu Lavtarju ta pošteno prislužena priznanja.

In kakšen je bil Lavtar kot tovariš! Daleč nas je presegal vse po svojih starosti, a nikdar nismo čutili mlajši niti najmanjšega zapostavljanja, vsakomu je šel na roko z dobrim svetom, izredno fino razvita čuvstva so mu zabranjevala vsako najmanjšo žalitev tovariša, ali bodisi koga drugega. Visoko nad vsemi Lavtarjevimi čednostmi pa se je blestela kot svetla zvezda njegova nenavadna odkritosrčnost.

Čestokrat sva govorila z Lavtarjem o usodi milega nam naroda slovenskega. Z vsem srcem je bil njega zvesti sin, z veliko gorečnostjo je zasledoval njegovo gorje in srečo, z dna svojega srca mu je želel srečno bodočnost. O svoji ožji domovini, zlasti pa o svojem rojstnem kraju, o železnikih in njih prebival-

Ruska artiljerija.

Poročevalec lista »N. Züricher Ztg.« piše: Neizpodbitno dejstvo je, da ruska artiljerija od ure do ure bolj stedi z municijo. Zadnji artiljerijski boji so to nedvomno dokazali. Tudi sigurnost je mnogo manjša, vzrok temu je, da nadomestno moštvo ni zadostno izvežbano in ne more nadomestiti padlega moštva. Tudi je svoječasno brezumno streljanje poškodovale topove. Sedaj stedi jo z municijo. Tem bolj zločinsko lahkomišelnost na ravnanje s človeškim materialom. Brez artiljerijske priprave pošiljajo infanterijo in kavalerijo naprej in ti nesrečniki drve v neizogibno smrt. Zadnje dni se je tudi pri pehoti vedno bolj opazalo, da pošiljajo Rusi mlade čete popolnoma nezadostno izvežbane v fronto.

Rusija rabi denarja.

Iz Pariza poročajo o potrebnih dodatkih k politično - finančnim pogodbam trojnega sporazuma, ker v Rusiji nujno rabijo denarja in zaradi političnih izprememb na Balkanu. Francoskega poslanika so zato poklicali v glavni vojni stan k carju.

Arhangelsk.

Kakor poroča »Kölnische Ztg.«, so poskusili Rusi in Angleži na novo izmenjavo blaga čez Arhangelsk. Po nekem poročilu s severa, je ruska vlada poslala v Belo morje nekega novega, izredno močnega rušilca za led, da razstreli led z dinamitom. Ta rušilec je izredno močan in prekaša vse dosedanje, ki so delovali dosedaj v Belem morju. V prvi vrsti ima ta rušilec nalogo, osvoboditi v ledu zaprte parnike in na ta način rešiti milijonske vrednosti.

HINDENBURG O IZGLEDEH VOJNE.

Ameriška lista »Newyork Times« in »Daily Chronicle« pričbuje ta razgovore svojih poročevalcev z generalfeldmaršalom v Hindenburgom v vzhodnem nemškem glavnem stanu. Glasom teh poročil se je izrazil Hindenburg med drugim tudi tako - le:

Povetje našim prijateljem v Ameriki, tudi onim, ki nas ne ljubijo, da z neomajnim prepričanjem pričakujem zmago in zasluženi mir. Velika je še naloga, ki nas čaka, še večje pa je moje zaupanje v moje čete.

Nato je govoril Hindenburg v priznavalnih besedah o avstro - ogrskih četah ter hvalil tudi hrabrost sovražnikov.

Ko je govoril o Ameriki, je rekel Hindenburg: Ameriki se imam morda zahvaliti, da stoji moje armade danes v Rusiji, namreč ženjalnemu železniškemu sistemu, ki mi je na tako čudovit način pripomogel, da sem vedno iznova z maloštevilnimi četami vzdrževal milijone Rusov in jih gonil nazaj. Tu je šlo: Lokomotiva proti parnemu valjarju in lokomotiva je zmagala.

Res s pravim zanimanjem pričakujemo prihoda prvega ameriškega topa. Preseneten je vprašal poročevalec feldmaršala, kako to misli, narkar mu je Hindenburg odgovoril: Čital sem, da so težki tonovi iz Amerike na potu v Rusijo. Ti topovi so samo adresirani na Rusijo, namenjeni pa so nam. Ali so si pametni ameriški trgovci že kdaj predstavljali sliko nemškega vojaka, ki je bil zadet od ameriške krogle v srce? Taka sli-

cih, je govoril rad, posebno pa je z nekakim notranjim veseljem pripovedoval, kadar je prišel od doma - obiskal ga je vsako leto najmanj enkrat - kako jo je v tem ali onem slučaju kak njegov rojak »pogruntal«.

Preostaje mi še, da govorim o Lavtarju kot poglavarju družine. Poročen je bil z blago gospo Amalijo Prossinagovo, sestro ljubljanskega zdravnika istega imena. Skrbno sta vzgajala svoje otroke, tri sinove in dve hčeri, ter jih dovedla do uglednih služb. A nemila usoda je posegla s kruto roko v sicer srečno rodbinsko življenje draga nam Lavtarja. V najlepši dobi mu je iztrgala iz rok sina profesorja, vrgla na bolniško posteljo, drugega sina, topničarskega nadporočnika, tretji sin Pavel, c. in kr. polkovni zdravnik, pa je sledeč klicu domovine padel v srbsko vjetrovstvo, kjer se veselil po prestani težki bolezni na svidenje s svojimi ljubimi starši, bratom in sestrami, ne vedeč, da njegovega dobrega očeta ni več med živimi. - Če je le mogel, je pohitel Lavtar vzlic visoki starosti k hčerki Jozefi, soprogi deložnosodnega svetnika Hrašovca, v Rudolfovo, kjer se je naslajal v družbi malih vnukov, ali pa je odšel pogledat hčerko Nuko, učiteljico v Framu, kjer je seveda obenem hospitaliral pri pouku računstva ter zasledoval uspehe svoje metode.

ka bi pač morala dati tudi ameriške-mu trgovcu misliti.

IZ VARŠAVE.

Nervoznost, nemir, beda in upanje - to so znaki sedanjega razpoloženja v Varšavi. Mesto, do pred kratkim obljudeno od mnogo tisoč veselih ljudi, zvečer razsvetljeno od električne luči, je danes po dnevi žalostno, polno ljudi brez dvoma, polno obubožanih beguncev, katerih je tam nad 100.000, dočim v večernih urah utihne vsako življenje na temnih cestah. Iz bojazni pred nemškimi »golobci« je oblast odpravila razsvetljavo cest, celo okna zastirajo tudi iz bojazni pred nemškimi bombami. Zdjaj pa zdaj trdi kdo, da manjka plinarnam premoga. V zadnjem času so namreč »golobi« nad mestom bolj redka prikazen in če že prilete, mečejo namesto bomb proklamacije. O teh nemških proklamacijah seveda časopisje ne sme poročati, pač pa mu je dovoljeno izrekat svoje ogorčenje nad drugimi proklamacijami, ki baje govore o kronanju nekega avstrijskega nadvojvode za poljskega kralja in o imenovanju poslanca »Daszynskega« za namestnika v Galiciji in na celim Poljskem. Seveda so to izmišljotine.

Vlada se prav močno trudi pridobiti ljubezen Poljakov. Novi generalni gubernator knez Jengalčev hoče po vsej sili pridobiti si popularnost. Car je pred kratkim daroval iz svojih privatnih sredstev en milijon rubljev za dobrodelna društva v Varšavi. Še več: Zadnje tedne govore ruski listi prav mnogo o koncesijah Poljakom na polju šolstva. Dve poljski privatni srednji šoli bosta baje dobili vse pravice državnih šol: trije predmeti se bodo baje na varšavskem vseučilišču predavali v poljskem jeziku. Prebivalstvo tem obljubam ne zaupa. V vesti, da se vrše pogajanja z lvovskimi vseučiliškimi profesorji, vidijo samo stremljenje, vzeti od tam učne moči in jih nadomestiti z Rusi. Drug način stremjenja Rusov po popularnosti se kaže tudi v obzirnem postopanju z državljani sovražnih držav, ki so Slovani. To ima morda svojo dobro stran, toda politično misleči ljudje se ne dajo zapeljati, kar je razvidno tudi iz večine časopisja.

Glavni predmet pogovorov in misli je dejstvo: Hindenburg ante portas. Velik del občinstva je podučeno o resničnem stratežnem in političnem položaju. Tem manj upanja ima delo rusofilskih takozvanih legacijskih komitejev. Ko se je lani ustanovil v Krakovu vrhovni poljski narodni komitej, je zavladovalo veliko veselje, legionarje so z veseljem pozdravljali: ubožna Galicija je v kratkem darovala za legije 4 milijone kron, med njimi prihranjen otrok in poslov. Pusto pa je delo varšavskega komiteja. Takozvana legija nima niti denarja, niti ljudi in listi ne govore nič o legiji že od prvih dni februarja. Fiasko cele akcije je tako očiten, da se je čutil glavni organizator protilegije »podpolkovnik« Gorczyński prisiljenega odnevat se svoji historični vlogi. To je objavil v »Kurjeru Warszawskemu«. Pravi vzrok, da se je vse podjetje ponesrečilo in da je njega provzročitelj odstopil, razjasnjuje dejstvo, da se je nahajalo v vrstah varšavskih legionarjev 120 tajnih agentov »Ohrane«; ko se je to razvedelo, so tudi lahkoverni pristaši »spravne ideje« odstopili.

Lepo je bilo Lavtarjevo življenje, lepa je bila tudi njegova smrt. Do pred božičem je opravil zvesto kakor vedno svojo službo; tedaj pa se ga je lotila neozdravljiva bolezen. Od dne do dne je bolj hiral, čuteč, da se bliža njegovo sadov polno življenje h koncu, je uredil vse svoje zadeve, imel je le še eno željo: da vidi še enkrat svojega ljubljenega sina Pavla. Nič izmed živih mu ni mogel izpolniti njegove srčne želje, a bolezen sama mu jo je izpolnila: razgrnila je nadenj nezavest in v tej se je poslavljaj z glasnimi besedami od Pavla, videč ga pred seboj, - malo potem pa je izdihnil svojo blago dušo.

Naznanilo učiteljskega zbora, o smrti svojega seniorja Luke Lavtarja se glasi med drugimi:

»Zavod žaluje ob grobu vestnega, navdušenega učitelja, učiteljski zbor izgublja z njim značajnega, ljubeznivega tovariša, učenci dobrohotnega, vdanega svetovalca in vodnika.« Če pridenemo tem lepim besedam še, da žaluje slovenski narod ob grobu iskrenega rodoljuba, šolstvo po neumornem sodelovanju, njegova rodbina pa po dobrem in skrbnem očetu, smo našli le malo število lepih čednosti, ki jih je imel pokojni, blagi Luka Lavtar. Z mirno vestjo pa lahko trdimo, da je bila vsaka izmed teh čednosti v resnici njegova last. Blag mu spomin!

NEMCI SO ZAVRNILI FRANCO-SKE NAPADE V CHAMPAGNI IN PRI VERDUNU.

Berolin, 19. marca. (Kor. urad.) Poročilo Wolffovega urada: Veliki glavni stan, dne 19. marca.

Zapadno bojišče:

V Champagni sta se zopet ponesrečila dva francoska delna napada severno od Le Mesnila in severno od Beau Sejoura. Vjeli smo 2 častnika in 70 mož.

S težkimi izgubami se je odbiti sovražnik umaknil pred našim uspešnim ognjem v svoje pozicije.

Jugovzhodno od Verduna so izvršili Francozje več navalov.

V dolini Woeyve smo jih odbili, na vzhodnem robu višin ob reki Mas pa se še vrše boji.

Vrhovno armadno vodstvo.

ZAUSTAVLJENI FRANCO-SKI NAVALI V CHAMPAGNI. - FRANCO-SKI LETALCI SO BOMBARDIRALI SCHLETTSTADT, NEMŠKI PA CALAIS.

Berolin, 18. marca. (Kor. urad.) Wolffov biro javlja: Veliki glavni stan, dne 18. marca.

Zapadno bojišče:

Francoski naval na našo pozicijo ob južnem robu Loretske višine smo odbili.

Francoske delne napade v Champagni severno od Le Mesnila smo zaustavili s protinapadi. Snoči (amajk obnovljeni francoski napad smo zavrnili s težkimi izgubami za sovražnika.

V Argonih boji poenjujejo.

Francoski letalci so metali bombe na odprto aljaško mesto Schlettstadt. Učinkovala je samo ena, ki je udarila v vzgojevališče učiteljev ter ubila 2 otroke, 19 pa težko ranila. Kot odgovor na to smo danes ponoči metali bombe težkega kalibra na trdnjavo Calais.

Vrhovno armadno vodstvo.

Obstreljevanje Calaisa.

Privatna ženevska poročila pravijo, da je bila kanonada topov proti Zeppelinu, ki je metal na trdnjavo bombe, brezuspešna. Požar na kolidvoru je provzročil veliko škodo. V nekem skladišču je bomba ubila 7 uradnikov.

Smrt francoskega generala Grandmisona.

Najmlajši general po službeni starosti v francoski armadi, de Grandmison, je bil pri nekem rekonociranju ubit.

KAKO SI HOČE FRANCO-SKO ARMADNO VODSTVO POMAGATI.

Wolffov urad poroča: »Veliki vojni stan, 18. marca:

Pri nekem v gozdu Volante v Argonih padlem francoskem častniku 5. košonjalnega polka so našli sledeče tiskano povelje. Najprvo tega povelja niso smatrali kot resnega, ker ni bilo verjetno, da bi se sovražno armadno vodstvo tako ponižalo ter izdalo tako sušmarijo. Ko so pa dognali, da je vsebina tega povelja znana številnim vjetnikom, in ko so zahodno od Lille še en enak odtisek tega povelja s pomočjo rakete vrgli med naše čete, se ne more več dvomiti o pristnosti tega povelja. Gotovo je torej, da je francosko armadno poveljstvo s sledečim ukazom napravilo zadnji poskus, za ponesrečeni poskus prodrati v Champagne natveziti četam, ki so izgubile pogum, stvari, ki naj jim dajo novo upanje:

»Grand quartier général, Deuxième bureau, 8. mars.

Naša zmaga je gotova. Francoske armade so se bojevale zdaj skozi sedem mesecev z voljo zmagati, od zdaj naprej pa se bojujejo, gotovi zmage.

I. Nemške izgube.

Nemška armada se ne more več ojačiti, niti po številu, niti po notranji bojni vrednosti; predana je poginju. Izgube Nemcev, vstevši bolnike, presegajo že zdaj tri milijone. Polki in bataljoni so popolnoma zrabljeni. Za vsak polk je povprečno le še 12 aktivnih častnikov na razpolaganje in ker se nemški častniški zbor izpopolnjuje le iz prvih družabnih krogov, Nemčija ne more več dajati armadi novih častnikov.

Nemški topovi so obrabljeni. Mnogo njihovih granat ne krepira. Naši vojaki vedo to. Pri izvežbanju rekrutov ima le vsak tretji mož puško na razpolaganje.

II. Nemčija izstradana.

Dovoz vojnega materiala za bojujoče se čete, ki je bil že dozdej težaven, pričinja biti nemogoč. Brodovja Anglije in Francije konfiscira-

jo vse blago, ki se dovaža iz inozemstva v Nemčijo. Nemško civilno prebivalstvo dobiva kruha, krompirja, piva in mesa od vlade v le nezadostni množini. Dokazi za nezadostno prehranitev se dobivajo v pismih, ki so se našli pri nemških vjetnikih in mrtvecih. Nemška vlada je ta nedostatek sama priznala s tem, da je zaprosila ameriško vlado, naj zagigura in nadzoruje prehranitev nemškega civilnega prebivalstva. Takega predloga, ki ga je sicer Amerika odklonila, dozdaj sploh še ni v zgodovini kake vevlasti. Nemški denar je izgubil v nevtralnih deželah 15 odstotkov na kurzu. Nemški vojaki, ki so jih dozdaj častniki smotreno slepili glede vseh vojnih dogodkov, začno polagoma razumevati, da je Nemčija premagana in da bo lakota končala uničevalno delo, ki ga je pričelo naše orožje.

III. Zavezniki Nemčije so premagani.

Turčijo, zaveznico Nemčije, ogrožajo brodovja Anglije in Francije v njenem lastnem glavnem mestu. Grška in Romunska sta mobilizirali, da se nam pridružite. Rusi so ravnokar v kavi zadržali poskus nemško-avstrijskega napada in niso pri tem porabili niti peti del svojega ogromnega vira moči glede nadomeščanja rekrutov. Nemške vojne ladje se ne upajo, zapustiti pristanišče, ki jih štiti. Kar se tiče podmorskih čolnov smo jih mi in naši zavezniki že več potopili, nego oni trgovinskih ladij. Zmaga nam je gotova. Brez usmiljenja za sovražnika jo moramo do konca izvesti.

IV. Zločini Nemcev.

Sočutja Nemčija nikakor ne zasluži. Nemška vlada je v padcu v Belgijo kršila svoje pogodbene dolžnosti napram tej deželi v najhujši meri in je sploh na suhem in na morju puščala v nemar vsako mednarodno pravo. Nemške čete so obstreljevale odprta mesta, so zažgale vasi, ki se niso branile, so umorile starce in otroke ter oskrunile žene in dekleta. Nemški podmorski čolni so celo potopili nevtralne trgovske ladje. V pokrajinah, katere so Nemci zasedli v Franciji in Belgiji silijo žene, katerih močje so v vojni, da se uklonijo njihovi brutalni volji. Mnogo takih nesrečnic je vsled posiljenja zanosilo.

V. Trpljenja francoskih vjetnikov.

V mnogih bojih smo videli, kako so Nemci naše ranjence z načrtom pomorili z bajonetom. Oni, ki so prišli v vjetništvo, so izpostavljeni najhujšemu samopašju in surovosti Nemcev. Mnogo jih umre gladu. Hrana obstoja zjutraj in zvečer iz nekakega želodnega pregretek, opoldne pa iz juhe, h kateri dobe po pet skupaj po en plesnjiv kruh.

VI. Sigurna zmaga.

Do kakega zaključka se mora vsled tega priti? Predvsem se mora opozoriti, da moramo naše moči podvojit, da dosežemo končni cilj, namreč zasiguranje in trajno ohranitev evropskega mira, na drugi strani pa, da je bolje umreti na bojišču, kakor pa priti Nemcem v roke ter v vjetništvo v nemških zaporih umirati vsled onemoglosti in jetike. Torej naprej, z zaupanjem v svojo moč in z vsemi močmi nasproti sigurni zmagi, zmagi domovine in republike, zmagi pravice, svobode in morale!

Pojasnila k temu ukazu ni treba. Najvišje armadno poveljstvo.

Francoske rezerve.

Pariški sotrudnik lista »Svenska Dagblad« naglašja, da so na Francoskem vse rezerve izčrpane. Za napovedano ofenzivo najbrže ne bo več dobili francoskih čet. Častnikov pri-manjkuje, enako tudi potrebnih formacij specialnih strok. Moštva bi še bilo, toda vsi, ki poznajo položaj, pravijo, da ni mogoče storiti več, kakor ohraniti polke na fronti polnoštevilne. Angležev ni dosti, da bi mogli položaj izpremeniti v prid zaveznikom.

Vpoklicanje letnika 1916. na Francoskem.

Pariz, 18. marca. (Kor. urad.) »Matin« poroča: Vojni minister je odredil vpoklicanje letnika 1916. — Pariški rekruti so vpoklicani za 12. april, moštvo, namenjeno za afriško lahko pehoto, pa za 2. april.

Protiv neresničnim angleškim poročilom o zmagah.

Iz Londona poročajo preko Kodanja: »Daily Mail« se čutilo primorane v odgovniku zopet govoriti o protestu lorda Selborna protiv neresničnim in napihnjenim vojnim poročilom. Temu protestu se je baje pridružil v listu »Weekly Dispatch« Robert Blatchford. Oba pravita, da bi ne bilo prišlo niti s strani podjetnikov, niti s strani delavcem ob Clydu

in drugod do spora glede mezd, če bi imeli pravi pojem o resnosti položaja. Blatchford naglašala zlasti stupdnost vlade, ki jo je zagrešila s tem, da je resnične informacije iz strahu pred panikami ali iz strahu, da bi padel ugled vlade, prepregčila.

»Daily Mail« pripominja iz lastnega: Vsa tendenca takih vojnih poročil, ki se dopuščajo, stremi za tem, zakriti naše poraze, zmanjšati naše težkoče in pretirati libe pri sovražniku ter tako pripomoči do vtiska, da je Nemčija že toliko, kakor poražena. S tem pa se uniči tudi individualni občutek, da je napor kogar koli potreben za vojno.

DELO NEMŠKIH PODMORSKIH ČOLNOV.

Rotterdam, 19. marca. (Kor. ur.) »Nieuwe Rotterdamsche Courant« poroča: Angleška parnika »Advocate« in »Leotris«, ki so jih v Severnem morju zasledovali nemški podmorski čolni, sta včeraj priplula sem. Kapitan »Advocate« je izpovedal, da je njegova ladja srečala neki nemški podmorski čoln štiri milje od holandske obale. Anglija nima nobenega tako velikega tipa, kakor je ta tip nemških podmorskih čolnov.

London, 19. marca. (Kor. ur.) Parnik »Glenartney« iz Bankoha, ki je imel na krovu riž za London, se je danes dopoldne v Kanalu potopil. Bil je torpediran. Tekom pol ure se je ladja potopila. Utonil je le en potnik.

Nemški »golob« napadel angleški parnik.

London, 18. marca. (Kor. ur.) »Central News« poročajo: Angleški parnik »Blonde«, ki je prispel v Tyne, poroča, da ga je napadel neki »golob«. En mož posadke je bil usmrčen.

Paroplovni promet Anglije.

»Rott. Courant« poroča iz Londona, da so družbe Star in Meldrum in Komp. omejile svoj promet v inozemstvo za 60%. V celem je dosedaj omejilo promet 108 angleških paroplovnih družb zaradi nevarnosti, provzročene od podmorskih čolnov. Popolnoma je ustavilo promet 18 družb.

»Daily Chronicle« poroča, da se je dvignila pristojbina za ladijske tovore iz Amerike v severofrancoska in zapadno angleška pristanišča za 5%. Pristojbine za pristanišča na vzhodni obali Anglije so se dvignile za 7 1/2%. Premije za vojno zavarovanje ladij, ki vzdržujejo promet med Anglijo in Francosko, so se od 10. marca dvignile za 30 šilingov, za ladje, ki plovejo v Ameriko pa za 20 šilingov. Nadalje se poroča, da je iz prometa izstopilo okrog 60% angleških ladij, ki so vzdrževale promet s skandinavskimi deželami.

Iz Rotterdamu poročajo: Angleška vlada je ustavila poštni promet med Vlissingenom in Folkestonom. V bodoče bo odprt promet za parnike le na progi Vlissingen - Tilbury.

Iz Rotterdamu poročajo: V zadnjih treh tednih se je skrčil angleški promet na Holandsko in v Skandinavijo na eno petino normalnega prometa. V holandske in skandinavske luke je dospelo v času od 18. februarja do 15. marca samo 360 angleških ladij proti 1500 v minulemu letu.

ANGLEŠKA BLOKADA NEMCIJE.

Milanski listi poročajo iz New Yorka, da državni departement na podlagi poročil lastnih konzulatov ne more priznati angleške blokade Nemčije za učinkovito.

»Courant« poroča iz New Yorka: Ameriške paroplovne družbe so sklenile, vsled efekt. neučinkovitosti blokade proti Nemčiji, da ostanejo v zvezi z Nemčijo v sedanji obliki.

Ameriški parniki z bombažem za Nemčijo.

Generalni ameriški konzulat v Hamburgu naznanja, da so parniki »Nevedan«, »Gurfliecht« in »Denver« ki so pripeljali blago v Evropo, odpluli brez tovara nazaj v Ameriko, to pa vsled angleške izjave glede trgovskega prometa. Nadalje javlja ameriški generalni konzulat, da je od začetka marca dospelo v Rotterdam in Bremen šest ameriških parnikov s 50.190 zavoji bombaža. Neki nadaljni parnik pričakujejo v Bremenu. Parnik »A. A. Raven« že od 1. marca preiskujejo in zadržujejo v Dealu. Devet parnikov z bombažem je iz severoameriških pristanišč odplulo v Rotterdam in Bremen.

NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR.

Nemški državni zbor je v četrtek pričel drugo branje proračuna. Proračun državnega zbora je bil dovoljen brez debate. Nato so se začeli posvetovati skupo o proračunu državnega kancelarja in zunanjega ministrstva.

Referent posl. Bassermann je poudarjal, da je bila proračunska komisija edina v priznavanju požrtvovalnosti in hrabrosti naše armade in mornarice. (Živahno pritrdjevanje), ki sta povsod v strelskih jarkih, v močvirju in vodi, na karpatskih višinah in v mirazu Severne Pruske stivali svoje življenje v nevarnost za domovino. (Živahno pritrdjevanje). Vsi so bili edini v občudovanju za velikansko delo generalfeldmaršala pl. Hindenburga, ki se mu je posrečilo, ustaviti ruski parni valjar. Mi vsi smo prepričani, je končal referent, o popolnem uspehu in o tem, da bodo naši sovražniki doživeli uničujoč poraz. (Živahno odobravanje).

Posl. Scheidemann (soc. dem.) je hvalil vsrtažnost in hrabrost nemških vojakov, ki jih občuduje ves svet. Naglašal je, da je treba izdatno skrbeti ne le za rodbine vojakov, marveč tudi za invalide vojske. Zahteval je, da se takoj store vsi potrebni koraki, da se zagotovi prehranitev prebivalstva do jeseni. Končno je zahteval tiskovno, društveno in zborovalno svobodo.

Nato so brez nadaljne debate sprejeli proračun, ki so bili v razpravi. Pri proračunu o upravi državne armade je predlagal poročevalec več resolucij, med temi eno glede tega, da se razširi pravica do enoletnega prostovoljstva.

Proračun je bil brez debate sprejet, ravnokotno resolucije.

V včerajšnji seji je državni zbor nadaljeval drugo branje proračuna, rešil več proračunov brez debate ter se potem pričel posvetovati o proračunu notranjega ministrstva.

Zbornica se je bavila predvsem z vprašanjem prehranitve prebivalstva. Pri tem je bilo vloženih več resolucij in sicer glede splošne določitve kolikor mogoče nizkih maksimalnih cen za kruh, moko, krmo, glede zagotavljanja zalog ječmena in koruze za ljudsko hrano, glede omejitve produkcije piva za nadaljnjih 20 odstotkov ter določitve maksimalnih cen za pivo, glede prepovedi izdelovanja žganja za piti, glede prepovedi uporabe žita, sadja, sladkorja za izdelovanje špirta in končno glede tega, da se kar najhitreje dožene, koliko prašičev in krompirja je v državi.

Soc. demokratiški poslanec Hue o vojni.

Berolin, 18. marca. (Kor. ur.) Socijalno demokratiški poslanec Oton Hue piše v »Bochumer Volksblattu«: Nemca, ki bi hotel mir za vsako ceno, torej tudi za ceno razdelitve Nemčije, ne poznam. Tudi zastopniki Poljakov in Dancev priznavajo to in ne delujejo v nasprotjem zmislu. Njihovi rojaki krvave na bojiščih za varnost Nemčije.

IZ ANGLEŠKEGA PARLAMENTA.

Angleška poslanska zbornica.

London, 17. marca. (Kor. ur.) Liberalci Outhwaite je vprašal sira Edvarda Greya, če je bil sklenjen s Kitajsko kak dogovor glede Cingta-va. Grey je to zanikal. Outhwaite je vprašal nato, če more Grey povedati, ob kateri uri dne 2. avg. je bila izročena francoskemu poslaništvu v Londonu odločitev kabineta, da bo podpirala Francijo na morju in ob kateri uri tega dne je zahtevala nemška vlada v Bruslju prehod nemških čet skozi Belgijo. Grey je odgovoril, da natančnih podatkov ne more dati. Vendar pa ni nobene zveze med obema vprašanjema, ker je angleška vlada, kakor dokazuje bela knjiga, povprašala nemško vlado, če hoče respektirati nevtiralnost tako dolgo, dokler je ne prekine kaka druga država. a je odgovor dolgo po razgovoru glede podpiranja Francije na morju v angleškem parlamentu odklonila. Outhwaite je vprašal dalje: Ali ni morda faktum, da je bila zahteva nemške vlade od Belgije jasno znamenje, kaj namerava storiti Nemčija? Grey je odgovoril: Gotovo ne. Mi smo dobili prva znamenja nemških namer, ko smo teden dni poprej izročili enaka vprašanja Nemčiji in Franciji. Francoska vlada je takoj odgovorila, da hoče respektirati nevtiralnost Belgije, dočim je nemška vlada odgovorila, da ne more dati nobenega odgovora. Outhwaite je vprašal dalje: Če je padla odločitev v angleškem kabinetu jutraj dne 2. avgusta in če nemška zahteva ni še došla do sedmih jutraj, ali je potem korektna izjava, da smo prenehali s svojo nevtiralnostjo le zaradi kršenja nevtiralnosti Belgije? Govornik je odločil, da naj se odgovori na vprašanje pismeno. Jowett (delavska stranka) je vprašal, če so se zveze vlade zedinile glede mirovnih pogojev, ki naj bi jih stavile Nemčiji, Avstriji in Turčiji. Sir Edvard Grey je to zanikal.

Angleška zbornica lordov.

London, 18. marca. (Kor. urad.) V zbornici lordov je lord Macdonald poudarjal, da je podkralj indijski pri sestanku cesarsko-indijske zakonodajne skupščine v Delhi dne 12. decembra izrazil željo indijske vlade, da se vsako razpravljanje o kritičnih vprašanjih tekom vojne kolikor mogoče opusti. Rekel je, da smatra vlada za nemestno, da bi stopala v stike s parlamentom, ki bi mogel povzročati kontroverze in spore. Ker imajo zadnje nedelje predložene zakonske osnove glede ustanovitve eksekutivne skupščine za združeni provinciji Agra in Oudh zelo sporen značaj, zato predlaga Macdonald, da naj se izroči kralju adresa, ki naj ga prosi, da naj proklamirajo, s pomočjo katere bi bila ustvarjena eksekutivna skupščina, odreče dovoljenje. Predlog je bil sprejet in zbornica odgojena do 14. aprila.

ZDRUŽENJE RUSKE PRAVOSLAVNE IN ANGLIKANSKE CERKVE.

London, 16. marca. (Kor. urad.) Kakor poroča »Times«, je izjavil Rothay-Reynolds predvčerajšnjem v nekem predavanju v institutu Imperial: Pred kratkim je imela petrogradska cerkvena akademija zborovanje, na katerem je škof Anastazij izjavil, da je prejel od angleških škofov, ki so obiskali Rusijo, pismo. Angleški škofi so se v njem izjavili, da so pripravljeno storiti vse, da se združita angleška in rusko-pravoslavna cerkev in da so zelo zadovoljni s tem, kar so videli pri ruski cerkvi in od ruskih duhovnikov. Škof Anastazij jim je postal prisrčen, a ne obvezen odgovor. Reynolds pripominja k temu, da smatra za zelo verjetno, da se doseže končen uspeh.

Rusija, rešiteljica Anglije.

Iz Berlina poročajo »Münchener Neueste Nachrichten« z dne 18. marca: Znani angleški publicist Austin Harrison, izdajatelj lista »English Review«, priobčuje v zadnji številki svojega mesečnika članek, v katerem razpravlja o pomoči, ki jo Anglija pričakuje od Rusije. »Naš optimizem dejansko temelji samo na Rusiji. Res je sicer, da je bila Rusija zopet težko poražena, a bilo bi nezasišeno, ako bi tu izražali kako drugo čustvo, kakor hvaležnost za junške napore ruske armade. Brez ruske pomoči bi bil vsak prebivalec angleških otokov prisiljen, prijeti za orožje v obrambo svoje domovine. Ako bi se Rusija naveličala vojne, ali ako bi njeni mogočni napori ponehali, bi postal ves vojaški položaj na mah kritičen in bi se izpremenil nam na škodo. Izid vojne je odvisen od vztrajnosti in trdovratnosti ruske armade. Ako bomo zamogli in ako bo Francija obvarovana popolnega razgroma, se imamo za to zahvaljevati edino in samo ruski pomoči. Rusija edina je odločilni vojaški činitelj. Ako bi Rusija prenehala z vojno, ali ako bi se sklenil z Nemčijo separaten mir, bi se morala Anglija na nož boriti za svoje življenje.«

Francoska zbornica.

Pariz, 18. marca. (Kor. urad.) Zbornica je sklenila, zvišati izdajanje državnih zakladnic na 4 in pol milijarde. Finančni minister Ribot je izjavil, da presega uspeh podpisanih državnih zakladnic želje vlade. Izvajal je, da bi utegnile nastati velike težkoče, da pa jih bo državni zaklad premagal. Minister je nato razlagal ponien vojnih izdatkov, čijih zvišanje bo vzprijelo novih potreb treba pričakovati, zlasti vsled dardanelske ekspedicije in vsled podpora, ki se bodo morale dati prebivalstvu zasedenih pokrajin, kakor hitro se osvobode. Minister je z zadovoljstvom konstatiral, da se je trgovina zopet povzdignila in da se je zvišala davčna sila. Ribot je nato poudarjal politično in finančno poštenost Francije in je končal: Mi smo povedali občinstvu popolno resnico in nam ni treba skrivati in olepšavati položaja in izdaje papirnatega denarja. Govor ministra so sprejeli poslanci z odobravanjem. Zbornica je nato sprejela predlog glede predujmov zavezniškom in prijateljskim državam. Na neko vprašanje je Ribot izjavil, da je Francija dala predujme le Belgiji in Srbiji, kar gotovo nihče ne bo obsoljal. Minister je dostavil, da se bodo za Rusijo izdale brezobrestne državne zakladnice.

DELAJSKO GIBANJE NA ANGLEŠKEM.

Rotterdam, 16. marca. (Kor. ur.) Kakor poroča »Rott. Cour.« iz Londona, prihaja položaj v angleški premogokopni industriji vedno bolj kritičen. Zveza rudniških delavcev je sklenila 1. aprila odpovedati vse obstoječe pogodbe za 1. junij. Med tem časom naj se izdelajo nove pogodbe,

v katerih se naj zvišajo tako minimalni, kakor tudi maksimalni zaslužki. Položaj je resen tudi zato, ker zahtevajo rudarji vojno doklado. V kratkem se bo vršilo zborovanje Zveze rudniških delavcev, da formulirajo svoje zahteve. Najbrže bodo takoj zahtevali 20% vojno doklado.

London, 18. marca. (Kor. urad.) Pod okriljem vlade se je vršila večeraj popoldne velika narodna delavska konferenca, na kateri se je razpravljalo o dobavljanju večjih zalog vojnega materijala in je bil sestavljen odsek sedmih delavskih voditeljev, ki bo fungiral kot posvetovalni odsek za vlado.

Iz Amsterdamu poročajo: Proti vsem pričakovanjem stavkajo delavci v mednarodnih municijskih tvornic v Glasgowu še nadalje, kar jako občutljivo moti celotni obrat. Posestniki rudokopov v Southwalesu se branijo zvišati delavcem mezde za 20%, ker imajo sami višje izdatke pri konjih in prehrani živine. Posestniki rudokopov v Durhamu hočejo delavcem celo znižati plačo, medtem ko ti zahtevajo 25% zvišanja. Voditelj delavcev, Emendson, očita delodajalcem, da se njihov patriotizem ustavi pred njihovimi žepi. Sedaj se šele tudi izve, da stavkajo tudi delavci v plinarnah v Birkenhadu.

Iz Milana poročajo »Avanti« o angleškem socialističnem gibanju, ki se vedno bolj razširja in utrjuje. Angleška socialistična stranka, ki se je kazala dosedaj vojni prijazno, je sedaj popolnoma spremenila smer svoje politike. Večji del stranke izjavlja, da je glavni vzrok vojne iskati v kapitalističnem boju za industrijo in na finančnem trgu.

Angleški delavci proti vojni.

Iz Haaga poročajo: Angleška parlamentarna delavska stranka je izdala ravnokotno prvo zvezek oficijalne strankarske publikacije o vojni v pouk delavcem. Ta brošura uničevalno obsoja Rusijo, ki je baje glavni vzrok sedanje vojne. Pa tudi angleški politiki se očita, da je hodila z rusko politiko roko v roki. Brošura je vzbudila po celi Angliji mnogo razburjenja, ker se vodilni krogi boje učinka te brošure na delavstvo.

NAPAD NA DARDANELE.

Turško uradno poročilo.

Carigrad, 19. marca. (Kor. ur.) Včeraj ob pol 12. dopoldne je pričelo sovražno brodogojstvo obstreljevati dardanelske baterije. Brodogojstvo je sestajalo iz 16 oklopnih križark, med njimi 4 francoske, 3 križark in več torpednih rušilcev. Ob 3. popoldne se je del sovražnih oklopnih umaknil, ostale pa so nadaljevale bombardement do 6. zvečer, nakar je brodogojstvo odplulo. Angleška oklopnica tipa »Irresistible« je zadobila tako težke poškodbe, da se je nagnila tako, da so njeni topovi moleli v vodo. V tej legi je ostala ladja, ne da bi se mogla premikati. Težko poškodovana je bila tudi oklopnica »Africa«, ki pa je še sama odplula. Razen teh dveh ladij so bile tudi še druge zadete. V teku tega sedemurnega boja smo, kakor že javljeno, potopili tudi francosko oklopnico »Bouvet« in neko sovražno torpedovko. Boj se je torej končal s popolno zmago naših utrdb. Mi smo imeli le neznatne poškodbe. Neki naš avijatik je dognal, da vlečejo Angleži poškodovano oklopnico tipa »Cornwall« na Malto.

FRANCOSKA OKLOPNICA »BOUVET« — POTOPLJENA.

Carigrad, 19. marca. (Kor. ur.) Pri današnjem obstreljevanju Dardanel se je pri vходу v Dardanele vsled ognja turških baterij potopila francoska oklopnica »Bouvet«.

Oklopnica »Bouvet« je bila zgrajena l. 1896. Deplacna je imela 12.036 ton in je razvijala 14.100 konjskih sil. Posadka je štela 614 mož. Imela je 2 topova s kalibrom 305 cm, 2 topova kalibra 27 cm, 8—14 centimetrskih, 10—10 centimetrskih in 14—47 centimetrskih topov.

Zopet dve angleški vojni ladji potopljeno.

Carigrad, 19. marca. (Kor. ur.) Vest, da sta se angleški vojni ladji »Irresistible« in »Africa« potopili, ki jo je razširila »Agence Telegraphique Millie«, potrjuje zdaj turški glavni stan ter poroča o tem sledeče: Angleški linijski ladji »Irresistible« in »Africa«, o katerih se je večeraj poročalo, da sta bili težko poškodovani, sta se opolnoči vsled ognja turških baterij potopili.

(»Africa« je velika linijska ladja s 16.350 tonami ter 4/305 cm, 10/23 cm in 24/76 cm topovi. Spuščena je bila v morje l. 1905. »Irresistible« je starejša; zgrajena l. 1899 ima 15.000 ton ter 4/305 cm, 12/15 cm in 16/76 cm topov. Uničenje teh dveh ladij pomenja za angleško mornarico občutno izgubo.)

Izgube angleške križarke »Amethyst«.

Iz Aten poročajo, kakor javljajo »M. N. Nachrichten«: Angleška križarka »Amethyst« je z vso močjo potrdila do Nagure, pri tem pa so jo zadele 3 granate, ki so ubile 28 mož, kakih 30 pa ranile.

»Berliner Tageblatt« o operacijah proti Dardanelam.

Carigradski dopisnik »Berliner Tageblatt«, ki je bil z dovoljenjem turškega vojnega ministra tri dni v Dardanelah, brzojavlja: Po vsem, kar so mi pokazali in pojasnili, lahko zagotavljam, da ni sedaj ne samo nobene nevarnosti za Dardanele, marveč da je forsiranje morske ožine po sedanjem sitemu naravnost izključeno. Za to manjka za sedaj sovražniku potrebnih sredstev. Odkar so pred tremi tedni padli zunanji fori, ki so jih Turki vnaprej izpraznili, so sovražne ladje izstrelile milijonsko premoženje, ne da bi napravile najmanjše škode in ne da bi napadale le za korak napredovali na suhem ali na morju. Dobesedno na tisoče granat, ki jih je sovražnik iz daljave 14 kilometrov izstrelil na fore Dardanos, Hamidije in Medždijije, je brez izjeme izgrešilo svoj cilj in je udarilo samo osamljeno v bližino teh utrdb. Razdejane so bile samo hiše brez vsake vrednosti. Temu nasproti so Turki poškodovali 5 angleških ladij in jih prisilili, da so se morale umakniti. V noči od 10. na 11. marca so potopili 3 lovce min. Odkar so padli zunanji fori, ni bil na turški strani nihče ubit in nihče ranjen. Kakor v miru, so nameščene sijajne vrste turških topov. Razpoloženje častnikov in moštva — Turkov in Nemcev — je polno zaupanja, dočim so Angleži in Francozi vznemirjeni, ker ne morejo zabeležiti nobenega napredka. Vesti o velikem številu transportnih ladij, ki baje čakajo pri Tenedosu, se dosedaj še ne potrjujejo. Kako težko pa bi bilo izkrcanje, ker bi se za vsak polk rabilo najmanj en dan, je pokazal izkrcevalni poskus dne 3. marca. Vsi nemški častniki naravnost občudujejo obrambno silo turškega vojaštva.

Objektivne priče v Dardanelah.

Carigrad, 18. marca. (Kor. ur.) Da ovrže lažnjive vesti tropsorazumnega časopisa o obstreljevanju Dardanel, je povabil turški vojni minister ameriškega veleposlanika, avstrijskega vojaškega atašeya in več turških odličnih politikov, da si ogledajo dardanelske utrdbe. Te osebe so se prepričale, da so vse utrdbe in baterije z vsemi topovi popolnoma intaktna in da so častniki in moštvo v najboljšem razpoloženju ter navdahnjeni trdnega zaupanja glede obrambe morskih ožin in bodočnosti sploh.

Goltz paša o boju za Dardanele.

Berolin, 18. marca. (Kor. urad.) »Vossische Zeitung« poroča iz Carigrada: Maršal baron Goltz paša se je na včerajšnjem vojnem večeru pri soprogi nemškega poslanika izjavil sledeče: Eventualen nov napad na Dardanele bodo znali Turki še z večjimi pripravami odbiti. Prepričan sem, da bodo bodoči zgodovinarji slavili obrambo Dardanel kot velik vojaški čin Turkov. Izkušnja, ki sem jo dobil v tem boju, je, da se more tudi manjša in srednja artiljerija z velikim uspehom uporabljati proti oklopnim.

Koncentracija izkrcevalnih čet na Lemnu.

Berolin, 19. marca. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča iz Aten: Iz Teneda poročajo: V zalivu Mudros je zbranih 50.000 mož avstralskih, angleških in francoskih kolonialnih čet, katerim zapoveduje general d'Amade. Te čete se bodo poskusile pri Dardanelah izkrcati.

Napad zaveznikov na Smirno je bil brezuspešen.

Carigrad, 18. marca. (Kor. ur.) Od nevtiralne strani se poroča iz Smirne, da je bil zadnji bombardement na Smirno popolnoma brezuspešen. Od 500 strelav, ki so jih oddale sovražne ladje, so le 4 zadeli. Turške utrdbe so hrabro in uspešno odgovarjale. Prebivalci mesta so ostali popolnoma mirni ter se norčevali iz nesprenosti sovražnega brodogoja.

Izkrcanje zaveznikov čet pred Smirno.

»Daily Chronicle« poroča: Angleži so izkrcali čete na otokih Makronisi in Kilisali pred Smirno. Ob vходу v smirnsko pristanišče so potopili Turki dve ladji ter nastavili 5 vrst min.

Turško brodovje je napadlo ruske mornariške naprave pri Teodoziji.

Carigrad, 18. marca. (Kor. ur.) Del našega brodovja je obstreljeval in zažgal danes dopolne rusko ladjedelnico in vežbališče torpedovk zapadno od Teodozije na Krimu.

ZAKAJ NE NAPREDUJE TURŠKI POHOD PROTI EGIPTU.

Znani grof Voltolini razmotriva v »Tagesp.« o vzrokih, ki so prisilili Turke, ustaviti svoje operacije proti Egiptu. Po mnenju grofa Voltolinija so temu kriva predvsem senusijska plemena. Po turškem načrtu naj bi bil namreč istočasno z operacijami turške armade proti Sueškemu prekopu, udaril »Veliki Senusi«, poglavar vseh senusijskih plemen, z 200 tisoč konjeniki ob Nilu; tako bi bili prišli Angleži takorekoč med dva ognja. Toda Angleži so za ta načrt še pravočasno izvedeli ter prisilili Senuse k paktiranju na ta način, da so jim odrezali dovoz živil in jih pričeli izstradati. Ko je angleški general Maxwell izvedel, da gre Senusijem za živila že jako trda, jim je poslal posebne delegate, ki so Velikega Senusa pregovorili, da je obljubil nevtralnost proti temu, da mu Angleži zopet odprejo pristanišče Somlo in zapadno egiptsko mejo. Angleži so si pridobili poglavarja senusijskih plemen tudi še z darili, ki so laskala njegovi častihlepnosti. Turški bojni načrt je bil s tem uničen. Angleži so mogli poslati vse svoje čete z zapadnega Egipta v Sueški prekop. Veliki Senusi ni udaril na Angleže — toda prijatelj Angležev seveda tudi ni postal. Zgodi se še lahko, da udarijo njegovi konjeniki ob Nilu na egiptovska rodovitna polja.

Popolnoma drugače, kakor grof Voltolini, pa slika razmere v Egiptu in odnošaje med Angleži in Senusi neki nemški trgovec v »Vossische Zeitung«, katerega poročilo nam pošilja korespondenčni urad. Ta trgovec pripoveduje:

Dne 1. novembra 1914 je vdrl veliki šejh Senusijev, ki razpolaga s 70.000 vojščaki, v oazo Sivah. Njegova krdela so pobila angleške obmojne čete ter tri dni po zapadno od Nila, večino neke angleške obmojne posadke. Pred angleškimi četami, ki so bile poslani proti njim, so se Senusi umaknili proti jugu, razdrli so železniško progo ter vznemirjali deželo.

Koncem novembra so se pojavili v Kardofanu, Sennaru in Kasali posamezni upori, ki so se razrasli v splošno vstajo. Dervišu Marburelu Aslu, ki je razvil rdečo zastavo svete vojne, se je pridruževalo vedno več nezadovoljencev. Dne 13. decembra je odšlo 40.000 dervišev proti Fašodi. Proti tem je poslal general Hawle 6000 mož, domačini so prešli takoj k vstašem, ostali pa so bili poraženi in pobiti. General Hawle je padel. Posledica tega poraza je bila ta, da so odpadla od vlade vsa plemena, in da je morala vlada velik del čet, ki bi bile sicer manevrirale proti Turkom ob Sueškem prekopu, poslati v ogroženi Sudan. Reči se mora, da se nahaja Sudan navzlic temu s svojim glavnim mestom vred v posesti dervišev.

Boji v Kavkazu.

Milanski listi poročajo iz Carigrada: V nasprotju z ruskimi poročili, ki pravijo, da so Turki vsak dan znova popolnoma uničeni, se turška črta pomika vedno naprej v rusko kavkaško ozemlje. V okolišju, o katerem pravijo Rusi, da so ga že petkrat nazaj osvojili, pridobivajo Turki na ozemlju in odbijajo vse napade ruskih mas.

Turki zasedli Korno v Mezopotamiji.

Carigrad, 18. marca. (Kor. ur.) Po privatnih poročilih iz Bagdada, so turške čete pri zasledovanju sovražnika dosele v Korno. Angleži, ki so pobegnili v mesto, so se umaknili proti jugu. Tekom bojev, ki so se razvili v mestu, so streljali Angleži v paniki drug na drugega. Na turški strani ni zaznamovati nobene izgube.

Inozemci v Turčiji.

Carigrad, 18. marca. (Kor. ur.) Današnji uradni list objavlja zakon glede bivanja in potovanja inozemcev v Turčiji. Zakon stopi po preteku 14 dni v veljavo. Uradni list objavlja nadalje zakon o potnih listih, s katerim se določa, da morajo potniki, ki prihajajo ali odhajajo, imeti potne liste.

Francoska, Sirija in Palestina.

Iz Pariza se poroča: Senatna skupina za obrambo francoskih zunanjih interesov je sklenila, da se poda k Delcasséju, da mu razloži težnje Francije po Siriji in Palestini.

Predsednik turške zbornice v Berlinu.

Berolin, 19. marca. (Kor. urad.) »Berliner Tageblatt« objavlja intervju z danes sem prišedšim predsednikom turške zbornice, Halil bejem, ki je rekel, da je namen njegovega obiska v Berlinu, sestati se z vodilnimi osebami zunanje politike. Nadalje hoče poročati o vtiskih, ki jih je dobil na svojem potovanju po balkanskih državah. Halil bej je naglašal, da ni niti najmanjšega upanja za zavezništvo, da bi mogli kdaj zavzeti Dardanele. List objavlja nadalje sporočilo turškega finančnega ministra Djavid beja, da se je njegova tukajšnja misija končala v popolno zadovoljnost obeh interesentov.

IZ NEVTRALNIH DRŽAV.

Belgijski agitatorji v Rimu.

Iz Rima poročajo: Pesnik Maeterlinck in belgijski poslanec Destree sta predavala v častniškem društvu o usodi Belgije. Publika je spremljala njune plamene besede z neprestanim odobravanjem ter je na koncu frenetično klicala: »Živela Belgija!»

General Paget pri kralju Ferdinandu.

Sofija, 18. marca. (Kor. urad.) Kralj Ferdinand je sprejel angleškega generala Pageta v posebni avdienci. Paget je nato odpotoval v Niš.

Nova balkanska zveza?

Kopenhagen, 17. marca. Listi si dajo poročati, da pride skoro do obnovitve balkanske zveze, kateri pristopi tudi Romunija. Posebni grški delegati so se baje te dni odpravili v Bukarešto; spotoma so se mudili tudi v Sofiji, kjer da so bili zelo prisrčno sprejeti.

Nemiri v Bolgariji.

Sofija, 17. marca. (Kor. urad.) »Agence tel. Bulgare« poroča iz Varne: Včeraj popoldne je odšla skupina demonstrantov, večinoma vsled splošne krize brezposelnih pristaniški delavci, ojačena s precejšnjim številom drugih brezposelnih ljudi in spremljana od radovedne množice, pred prefekturo in trgovsko zbornico, kjer je zahtevala delo. Demonstranti, ki so jih vodili agenti — prokuratorji, so hoteli vdreti v pekarno in druge trgovine, kar pa je preprečilo vojaštvo, ki je imelo kmalu razgnalo, ne da bi prišlo do kakih nadaljnjih incidentov.

Skandinavija in zloraba zastav.

Kakor poroča stockholmski »Tageblatt«, so se pričela med skandinavskimi vlada mi pogajanja glede skupne akcije zaradi uporabe zastav nevtralnih držav in glede nemških znakov pri tujih trgovskih parnikih. Predlagalo se je, da se ladnam s tujimi zastavami prepove plovo po skandinavskih vodah in da ne smejo pristati v nobenem skandinavskem pristanišču.

Mobilizacija na Švedskem.

Iz Stockholma poročajo: Švedska vlada je vpoklicala za 30. marec letnike 1910 in 1911 pod orožje.

Politični položaj v Perziji.

Carigrad, 17. marca. (Kor. ur.) Glede vzroka odstopa perzijskega kabineta tukaj še ni ničesar znanega. Gotovi turški krogi menijo, da je dejstvo, da so bili štirje ministri privrženci rusofilske politike, napravili konec ministertvu in prisilili ministrskega predsednika, da je podal demisijo.

V krogih tukajšnjega perzijskega poslanštva kategorično demitrirajo, da bi bil novi kabinet Rusiji in Angliji prijazen.

JAPONSKA IN KITAJSKA.

Del japonskega časopisja razpravlja v silno ostrem tonu o kitajsko-japonskih odnosih, dolži Nemčijo, da hujska Kitajce proti Japonci ter grozi, da bo Japonska Kitajce, ki so menda zavezniki Nemčije, z bičem kaznovala. Splošni nemir na Kitajskem narašča, mongolska plemena se nevarno gibljejo. Mongolski jezdec so prodrli do severno od Pekinga ter so tamkaj napadli kitajsko vojašnico in masakrirali ljudi. Kakor poročajo preko Stockholma, se je vkrcalo v Sasebo 122.000 mož japonskih čet, ki so odplule na Kitajsko.

Postopanje Japoncev vzbuja zlasti v severni Ameriki velik odpor. Milanska »Italia« javlja, da je izročila ameriška vlada dne 15. marca že drugo ostro protestno noto v Tokiu. — »Novoje Vremja« poroča: Trgovska plovo med japonskimi in kitajskimi pristanišči je radi pričelih transportov čet ustavljena.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 18. marca.

Zupan g. dr. Ivan Tavčar otvoril ob 6. popoldne sejo občinskega sveta, konstatira sklepčnost ter imenuje za overovatelja zapisnika občinska svetnika gg. Kneza in Koleša. Opravičilo so svojo odsotnost občinski svetniki gg. Bahovec, Elbert in Marinko.

Zupan naznani nato, da je upravno sodišče zavrnilo pritožbo Strniše proti nekemu odloku mestnega magistrata.

Poslovna doba kuratorija trgovske šole je potekla ter se kuratorij na novo sestavi. Doslej je bil zastopnik mestne občine v tem kuratoriju občinski svetnik g. Dimnik. Koncem seje se je vršila volitev z listki. Skrutinatorja občinska svetnika gg. Mally in Zupančič. Oddanih 25 glasovnic; izvoljen občinski svetnik g. Dimnik s 16 glasovi, 7 glasov Jeglič, 2 letka prazna.

Proračun mestne občine Linc je na ogled v arhivu.

Glede proste vožnje ranjencev na električni cestni železnici poroča zupan g. dr. Tavčar, da se je tozadevno obrnil do družbe ter je dobil od vodstva tale pojasnila:

Od 1. septembra 1914 je električna cestna železnica v 12 slučajih na željo poveljništva c. in kr. garnizijske bolnice dala na razpolago po 2-4 vozove za prevoz ranjencev. S temi vozovi se je prepeljalo 615 ranjencev v bolnice ob progi ali pa iz bolnic na železniško postajo. Od 8. septembra naprej so se vozili ranjenci v občajnih vozovih po 4 vsaki pot. To oboje se je vršilo brezplačno. Za družbo Rdečega križa je vodstvo železnice od 12. septembra naprej izdalo 210 legitimacij za osebe, ki so pri družbi zaposlene. Te legitimacije so upravičevale, da so dobili dotični znižane vozne listke po 6 v. veljavne za cel dan za enkratno vožnjo na vseh progah. Vodstvo je dobilo sedaj od uprave na Dunaju naročilo, da da c. in kr. poveljstvu garnizijske bolnice na razpolago vsak dan do 100 brezplačnih voznih listkov, na katerih naj participira tudi Rdeči križ. Od 22. t. m. se bo to vpeljalo.

Zupan g. dr. Tavčar poda nato še

zdravstveno poročilo

mestnega fizikata za čas od 15. februarja do 15. marca 1915. V tem času je bilo naznanjenih izmed domačega civilnega prebivalstva 5 slučajev trebušnega legarja; od teh so 4 slučajji ene družine, ki je stanovala jako tesno v majhnem stanovanju, in v kateri se je od prvega obolelega otroka nalezilo še troje oseb bolezni; vsi so v deželni bolnici. Difterija priglajena je bila v 4 slučajih, od teh je eden otrok umrl. Po večmesečnem prenehanju priglajeno je bilo zopet troje škrlatink, in sicer v Šiški, prvi od teh slučajev prišel je iz Medije pri Korminu in tako zanesel bolezen v mesto. V vseh slučajih je izvršila vedno potrebna desinfekcija in kontumacija. Ena vojaška bolniška strežnica obolela je za ponavljajočim se legarjem (tifus recurrens), ki si ga je nalezila pri strežbi bolnika. Drugi slučajev nalezljivih bolezni izmed domačega civilnega prebivalstva ni bilo priglajenih. Iz drugih občin prišli so v deželno bolnico trije otroci z difterijo, 2 slučajja legarja in 1 slučaj otrpnenja tilnika. Vojaštvo naznani je en slučaj škrlatinke, 2 slučajja griže, 29 slučajev trebušnega legarja in več slučajev egiptovske očne bolezni.

Pegasti legar (typhus exanthematicus) pojavil se je začetkom marca prvič v Ljubljani in sicer je bil zglajen 6. marca en slučaj, zadevajoč lekarnarja Benussija, ki je došel iz Trsta v svrhu nastopa vojaške službe v Ljubljani. Isti dan in potem 9. marca priglajena sta bila dva vojaka Stralčič in Bajina kot obolela za to bolezen. Prišla sta bila 15. svečana 1915 iz otoka Krka čez Reko-Sušak v Ljubljano, da nastopita vojaško službo ter prinesla kal bolezni pač seboj. Stralčič je 5. marca umrl.

Glede morebitnega nastopa pegastega legarja, te v naših krajih dosedaj neznane bolezni, ukrenile so se sledeče priprave. Poveljništvo garnizijske bolnice določilo je dogovorno z mestno občino infekcijski paviljon te bolnice za to bolezen, razven tega pa so se postavile še na dvorišču bolnice tikom omenjenega paviljona barake in cel ta oddelek ločil z ograjo od ostale bolnice. Prostora je za ca. 130 bolnikov, posebna baraka za strežniško oboje, zdravnik itd. Oddelek je s telefonom zvezan z drugo bolnico. Ograjo in razne druge uredbe pri teh barakah, telefon itd. priredil je mestni magistrat iz kredita, ki je bil postavljen v proračun za mobilizacijo.

V ta oddelek sprejemali se bodo tudi civilni bolniki, ki eventualno

zbole na pegastem legarju, kakor je to dogovorjeno z poveljništvom garnizijske bolnice.

Zgoraj omenjeni Benussi in kot strežnica njegova žena, prepeljana sta bila v te barake dne 6. marca zvečer. Ravnotako sta bila v tem oddelku spravljena vojaka Stralčič in Bajina, tja prepeljana iz predilnice. Benussi ni bil prišel v stik z nobeno drugo osebo, le s sobarico. Ta odšla je takoj v mestno hišo št. 18 v Streliški ulici, ki je že od jeseni določena za vsprejem oseb, ki so bile v stiku z bolniki hudih nalezljivih bolezni. Bolniška soba zaprla se je takoj po odhodu bolnika in pričela takoj drugi dan desinfekcija po najstrožjih in najobširnejših predpisih, umila so se stla, stene, oprava, postelja, z lizolovo raztopilino; perilo še vrhu tega izkuhalo. Soba razkužila se je s formalinom in če tudi je bila, kakor tudi bolnik, brez vseh mrčesov (ušji, stenic, bolji), se je vendar še v svrhu uničenja vsake take zalege zakadila z žveplom. Delo trajalo je tri dni in sta ga izvršila dve slugi mestnega fizikata, ki sta se po izvršeni desinfekciji tudi nastanila v izolacijski hiši v Streliški ulici. V predilnici odredilo je vojaško poveljništvo vsled nastopa dveh slučajev pegastega legarja prav obširne profilaktične naredbe. Vse moštvo iz marodne sobe, kjer sta bolnika bila ležala, izoliralo se je strogo v posebni baraki v garnizijski bolnici. Slama iz postelj se je sežgala, druga oprava razkužila s paro, vso sobo so oprali z lugom in 5% karbolovo kislino in stene prebelili; ostalo moštvo v predilnici je v kontumaciji in postavljene posebne straže ob vratih in obmejnem zidu. Civilne osebe v predilnici (19 oseb z otroci vred) niso prišle z bolniki v dotik, vendar pa je iz posebne previdnosti bilo treba odrediti, da ostanejo vse osebe v stranskih objektih internirane; poučene so o nevarnosti dotika z vojak, naročena jim je najstrožja snaga in je vsak stik na zunanem onemogočen, ker dobe vso prehranitev iz vojaške kuhinje. Vse osebe nadzoruje glede zdravja mestni fizik. Zaprla se je tudi kantina in so štiri civilne osebe iz kantine, ki sicer tudi niso bile v dotiki z bolniki, odšle iz previdnosti tudi v hišo v Streliški ulicivkontumacijo. Dosedajso vse te osebe zdrave in tudi izmed vojaštva in še posebno iz predilnice ni prijavljen noben nov slučaj. Hiša v Streliški ulici št. 18 priredila se je, kakor že omenjeno, za nastanjenje zdravih, okužbe sumljivih oseb. Nastavljena je posebna kuharica, ki tudi tam stanuje; posebna soba določena je za dve slugi mestnega fizikata, ki tam stanujeta in ki sta določena za prevoz, oziroma razkuževanje pri hudih nalezljivih bolezni. V prvem nadstropju so sobe tako razvrščene, da se tudi ločijo lahko osebe po raznih osumljenih bolezni. Postelj je za 17 takih oseb. V pritličju je pralnica in kopel. Danes izolirane so v tej hiši 4 osebe iz kantine predilniške, sobarica Benussijeva in 1 paznik prisilnih delavcev, ki je bil s temi delci v predilnici; (prisilni delavci izolirani so v prisilni delavnici). Izhod iz te hiše do preteka inkubacijske dobe dotične nalezljive bolezni ni dovoljen. Tudi te osebe nadzoruje vse mestni fizik.

Zapisnik zadnje seje se odobri. **Deželni odbor kranjski je doposljal glede proračuna mestnega zaklada za 1. polletje 1915 ter pobiranje občinskih doklad odločbo, glede katere predlaga v imenu finančnega odseka občinski svetnik g. Mally, da se vložijo pritožba na upravno sodišče, po načrtu, ki ga je izdelal zupan. Zupan g. dr. Tavčar pripomni glede odloka deželnega odbora, če ta pripozna, da ima mestna občina skoro 200.000 K deficita, je tudi njegova dolžnost, da odpre mestni občini edino dosežno sredstvo, ki je mogoče.**

Glede nakupa Turkovega pogrebnege zavoda in odločbe kranjskega deželnega odbora se bo vložila glasom poročila občinskega svetnika g. Mallyja tudi pritožba na upravno sodišče. Zupan g. dr. Tavčar pripomni, da je deželni odbor prekoračil svojo kompetenco s tem, da je trdil, da sploh ni bilo treba kupiti koncesije, dočim je bila pritožba vložena samo proti previsoki kupnini. Morda bo zupan pritegnil v pritožbo na upravno sodišče tudi pritožnike.

Mestni magistrat je poslal finančnemu odseku dopis **glede stroškov in pokritja za vojaško nastanitev tekom leta 1914.** Poročevalec podzupan g. dr. Triller. Ker poročilo ne obsega nobene tajnosti in ker so nekatere številke zelo interesantne in podučne, hočemo navesti ono, kar je brez katerekoli škode mogoče navesti. V normalnih letih znašajo stroški za vojaško nastanitev 12.000 do 15.000 K, leta 1914 pa so narasli stroški na 153.030 K 14 v. in sicer so znašali izdatki za častnike in moštvo okroglo 31.000 K za »cukrarno« 19.000 K za hotele 7000 K, za kuhinje 35.000 K, posebno značilna pa je

vsota, izdana za slamo v znesku 31.376 K 18 v. Dohodki so znašali 51.552 K 26 v. tako da ostane nepokritega primanjkljaja 101.477 K 88 v. Te stroške bi morali nositi hišni posestniki, kar bi imelo za posledico, da bi morali plačati za lansko leto iz tega naslova devetkrat toliko kakor druga leta. Zupan in tudi odsek sta bila mnenja, da ne kaže hišnim posestnikom vse to v enem letu naprimiti, zato predlaga, da plačajo hišni posestniki letos $\frac{2}{3}$ te vsote, prihodnji 2 leti pa po $\frac{1}{3}$, če se ne bo dalo dobiti drugje pokritje. Opozoriti pa je pri tem, da bo za leto 1915 še več stroškov, tako da bo morala mestna občina misliti na pomoč z druge strani. Po postavi je namreč pridržano deželni upravi v slučaju, da je kaka občina v izredni meri zadeta od vojaške nastanitve, to breme razdeliti na celo deželo ali na gotove okrajje. Zato naj občinski svet sklene, da se mesto ob enem obrne do deželnega odbora v tem smislu, ker je popolnoma in v vsakem pogledu upravičeno, da se to breme razdeli na celo deželo. Občinski svetnik g. Pammer izjavi, da bo glasoval za predlogo odseka, ker se mora ta vsota refundirati, opozarja pa na dejstvo, da te davščine niso pravilno razdeljene na posamezne hiše, tako da so nekatere več, druge manj prizadete. Manj premožnim hišnim posestnikom naj se dovoli vplačevanje v četrtletnih obrokih. Vsi predlogi so bili sprejeti.

»Malo gledališče« prosi za subvencijo. Poroča podzupan g. dr. Triller. Vojni čas je vrgel na cesto tudi gledališče, kateremu že prej ni bilo dobro postlano. Brezposelnih igralci so si ustanovili »Malo gledališče« in mestna občina jih je gostoljubno sprejela v Mestnem domu. Igralci pravijo, da z dohodki predstav ne morejo shajati ter prosijo podporo. A limine ne gre zavrniti te prošnje, ker gre vendar za someščane, ki so brez lastne krivde brez kruha. Ne kaže pa, da bi se kaka določena vsota dovolila kot subvencija. Zato je bil odsek mnenja, da prepusti podporo revnih igralcev iz mobilizacijskega fonda zupanu, tako da bodo skromne podpore, ki jo more dovoliti občinski svet, deležni res revni igralci. Zupan je pripomnil, da za ta namen iz omenjenega fonda ne bo mogel dati večje vsote, da pa noče, da bi se vsota direktno imenovala in bo skrbel, da bodo dobili podporo res le potrebni člani. Sprejeto.

Nujnost se je nato priznala štirinadaljnji predlogom podzupana g. dr. Trillerja. Sklenjeno je bilo da dobe enkratno draginjsko doklado vsi uradniki, tudi provizorični, in vsi drugi mestni uslužbenci in sicer dobe oženjeni s temeljno plačo do mesečnih 100 K 80%, oženjeni s temeljno plačo do 200 K 60% in ne manj, kakor 80 K, do 300 K 40% in ne manj, kakor 100 K, nad 300 K 30% in ne manj, kakor 120 K in ne več kakor 150 K. Samski uradniki dobe 80% draginjske doklade, kakor je določena za oženjene. Večjega predujma, plačljivega po končani vojni v petletnih obrokih, kakor so to predlagali uradniki, ne kaže dati. Za odmero draginjske doklade se je finančni odsek ravnal po sklepu deželnega odbora za deželne natavljence. Vpoklicani uslužbenci so seveda od te doklade izključeni. Užitinskemu zakupu se bo doposljal poziv, da dovoli svojim uslužbencem draginjsko doklado v isti izmeri. Ta doklada naj se izplača iz kredita za mobilizacijo. Finančni efekt teh doklad bo znašal kakih 12.000 K. Sprejeto.

Mestni uradniki so glede personalne davka oproščeni mestne doklade. Finančna oblast pa je zadnja leta predpisovala višjim mestnim uradnikom od plačarine ne le deželne, marveč tudi mestne doklade. Ta predpis je bil protizakonit. Zato naj se tem mestnim uradnikom vrne kar so plačali zadnjih 6 let iz tega naslova, kar bo imelo finančnega efekta nekaj sto kron. Sprejeto.

Mestnemu ječarju Pirhu se zvišava dnevi pavšal za prehrano vjetnikov od 60 v na 80 v od 1. januarja 1915 do preklica.

Občinski svetnik g. Hudoverner in k poročila nadalje meritorno o nujnem predlogu glede fonda za osuševanje Barja. Deželni odbor je sporočil magistratu, da ima dobiti obresti in neporabljene gotovine tega zaklada 4186 K 22 v. Občinski svet vzame naznanilo na znanje ter si pridrži pravico do eventualnih nadaljnjih prispevkov po pogodbi iz leta 1909, če se prepriča, da mu taki prispevki gredo.

O razpisu deželnega odbora kranjskega, oziroma samostalnih predlogih dveh občinskih svetnikov ter prošnji predstavništva trnovske županije glede zgradbe novega mostu čez Ljubljano na Barju poroča občinski svetnik g. dr. Novak. Občinski svet priznava potrebo mostu čez Ljubljano s premostitvijo pri Rakovi Jelši, sedaj pa iz ozirov na važne izdatke ne kaže graditi ceste in mo-

stu na tem kraju. Glede mostu pri Ljubljani pa izjavlja občinski svet, da ni posebnega pomena za mesto, zato mestu tudi ne kaže dati za tak most prispevka.

Prevoznik g. Fran Kušar prosi za zvišanje odškodnine za mestne vožnje. Poročevalec g. dr. Novak. Prezvel je vožnje s pogodbo za leta 1914, 1915 in 1916 po 8 K za enkratno vožnjo s parom konj. Prosi za zvišanje na 12 K. Številno voženj se ni povečalo. Priznati je sicer utemeljevanje prošnje iz pogodbe pa ne more zahtevati izpremembe. Zato se prošnja odkloni, upošteva se jo pa lahko pri obravnavanju prihodnjega letnega proračuna. Sprejeto.

Prevozniki podjetnik g. Josip Turk prosi za zvišanje odškodnine za vožnje z rešilnimi vozovi ter z infekcijskim vozom. Poroča občinski svetnik g. dr. Novak. G. Turk je prevzel te vožnje za leta 1914, 1915 in 1916 za pavšalno vsoto 5800 K ter prosi za doplačilo 1500 K od 15. septembra ker so se vožnje izredno pomnožile. Gosp. Turk vozi tudi z infekcijskim vozom, ki ni bil v pogodbi. Tudi je odvzel mestni občini vožnje transportov ranjencev, za katere bi morala mestna občina ali vojaška oblast na drug način skrbeti. Te vožnje niso bile v pogodbi. Zato se dovoli gosp. Turku za čas vojne in velikih transportov od 1. januarja 1915 naprej mesečno 100 K več. Županu pa se naroči, da sam presodi, kako dolgo naj traja to povišanje.

Gasilno in reševalno društvo ljubljansko je predložilo poročilo o svojem delovanju v III. in IV. četrtletju 1914. Poroča občinski svetnik gosp. Likozar. Društvo je zvozilo v III. četrtletju 5778, v IV. četrtletju pa 5465 ranjenih ali bolnih vojakov s kolodvoru v bolnišnice, ali iz ene bolnišnice v drugo. — Se vzame na znanje.

Ivan Jerman je vložil priziv proti odmeri pasje takse. Poroča občinski svetnik g. Likozar. Priziv se zavrne.

Mestni stavbni urad je doposlal dopis glede zvišanja cen v mestni ljudski kopelji. Poročevalec občinski svetnik g. Likozar. Dasiravno so navedbe glede zvišanja cen utemeljene, se sklone z ozirom na revnejše sloje, da ostanejo cene neizpremenjene.

Kinematografske koncesije. C. kr. deželna vlada je poslala mestni občini dopis glede podelitve kinematografske koncesije tem - le prosilcem: fotografu Davorinu Rovšku, optiku Karlu Jurmanu, Gabrijelu Kanžovi v Trstu in Slovenski krščanski - socialni zvezi. Poročevalec občinski svetnik g. Likozar. Na ozirom na sedanje razmere in na draginjo, se prošnje vseh štirih prosilcev ne priporočajo. Obč. svetnik g. Štefe želi izjemo glede zadnjega prosilca ter pravi, da bi bilo prav, če bi država monopolizirala kinematografska podjetja.

Prevozniki podjetnik Josip Turk je prosil za zvišanje odškodnine za vožnje premogov v mestno električno in mestno vodarno v Kleče. Poroča občinski svetnik g. Planinšek. Prošnja se iz istih razlogov odkloni, kakor prevozniku Kušarju.

Odelek za aprovizacijo mesta je z ozirom na obstoječe zaloge žita in moke v Ljubljani, podal svoje poročilo. Poroča kot referent tržni nadzornik g. Ribnikar. Zal, zelo temeljitega in obširnega ter podučnega poročila ne smemo priobčiti. Sklenjena je bila končna resolucija, ki opozarja deželno vlado, da je Ljubljana popolnoma nezadostno preskrbljena z žitom in moko in potrebuje najzadostnejše pomoči v tem oziru, da se ji omogoči nakup in dovoz žita, eventualno se izvrši za mesto revizija v mestu in na deželi, tako da bo mesto aprovizirano.

Za žetveno komisijo za občino Ljubljano je poročal o ukrepih te komisije glede oskrbe spomladanskih poljskih del v okrožju mesta Ljubljane občinski svetnik g. Likozar. Naprositi je deželno vlado, da preskrbi za ta dela za čas spomladanskih del vojaške vjetnike, oziroma tudi begunce. Deželna vlada in kmetijska družba se naprosita za preskrbo semen in krompirja za setev. — Sprejeto.

Na interpelacijo občinskega svetnika g. Mlinarja glede nevarnosti vožnje po Jenkovi ulici, sporoči župan, da je ukrenil, da se od zgoraj navzdol po tej ulici ne bo smelo voziti.

Končno se je obč. svet. g. Štefe informiral še o nekaterih detaljih mestnega pogrebnega zavoda ter mu je župan g. dr. Tavčar dal nekatera pojasnila, iz katerih izhaja, da je pogodba z g. Turkom napravljena

tako, da mestna občina ne bo mogla imeti izgube.

Dnevne vesti.

— Vpoklicanje superarbitriranih vojakov. Vojno ministrstvo je odredilo, da se naj vpokličejo vse one osebe moštva za 1. april 1915, da nadaljujejo aktivno službo, ki so bile na podlagi konstatacije o sposobnosti povodom mobilizacije 1914 superarbitrirani in ki imajo na podlagi tozadevnega superarbitracijskega sklepa dopust, oziroma, ki so jih pustili v neaktivnem razmerju dalj nego do 1. aprila 1915.

— Kruh na Dunaju. Graški »Arbeiterwille« poroča: Nizjeavstrijsko namestništvo je 17. marca razveljavilo naredbo, ki jo je izdalo 13. marca. Hoteč prisiliti ljudi, da bi z moko in s kruhom štedili, je zaukazalo, da sme vsak pek prodati le tri četrtnine kruha, kakor ga je doslej prodal, toda absolutne množine ni določilo. Posledica tega so bili pravi navalni in skoraj pretepi pred pekarnami v jutranjih urah, ker se je vsakdo bal, da ne dobi kruha, če pride pozneje. Hitrejši in brezobzirnejši so tudi dobili kruh, še več, kakor so ga potrebovali, slabejši pa niso dobili ničesar. Zdej je namestništvo svojo naredbo nazveljavilo in župan je ustanovil poseben urad, ki bo pekom prodajal pšenično in mešano moko, ki jo ima mesto v svojih zalogah. Obenem je župan zahteval, naj vlada že da občini od Ogrske obljubljeno koruzno moko. O pšenični moki iz Ogrske za Avstrijo sploh ni več govora. Ze tedaj, ko je prišel grof Stürgkh iz Budimpešte in ni nič razglasil o uspehu svojih pogajanj z grofom Tiszo, smo izrazili bojazn, da dobi Avstrija kvečjemu koruzno moko iz Ogrske, dasi je na Ogrskem dosti pšenice. Zdi se, da bo res tako. Morda bi bilo vendar bolje, če bi bila Avstrija že davno »kopirala« sistem Nemčije za preskrbovanje kruha. Danes so samo agrarji in kupčevalci s preskrbljenjem z živili zadovoljni, a to ne zadostuje, ampak treba je v se prebivalstvo zadovoljiti glede kruha in moke. — »Neue Freie Presse« poroča, da je bila situacija glede kruha tudi včeraj, v petek, le v toliko zboljšana, da je policija preprečila naval na prodajalne in skrbela za red tako, da je vsaj večina občinstva prišla do kruha. Speko se je kruha včeraj skoro ravno toliko, kakor predidode dni, namreč premalo, ker je mnogim pekom zmanjkalo moke. Konsum kruha se je nekoliko omejil na ta način, da se pečejo manjši hlebi, kakor prej. Posebno v delavskih predmestjih je bil promet jako živahen. Policija je spremljala transporte kruha iz velepekarn v filijalke, pred prodajalnami pa se je moralo občinstvo postaviti v vrste in je smelo le v malih skupinah v prodajalne. Opoldne so bile na mnogih prodajalnih obehene tablice »Razprodano«. »Neue Freie Presse« poudarja, da to, kar so te dni spekli dunajski peki, ne zadostuje za normalno potrebo.

— Nemčija z žitom do avgusta zadostno preskrbljena. Kakor se iz Berlina uradno poroča, je vsled natančne ureditve konzuma kruha in moke, Nemčija do avgusta z živili zadostno preskrbljena. Država ima celo 20% zalog kot posebno rezervno na razpolago.

— Zmlata slama kot živilo. Morda bodo le znanstveniki dosegli, da bodo ljudje slamo jedli, seveda pripravljeno slamo. Na glavnem zborovanju nemške kmetijske družbe je dr. Hans Friedenthal pokazal moko, ki jo je napravil iz slame in kruh, ki ga je spekel iz te moke. Moka je rumena, kakor koruzna moka, kruh je bil pa podoben tisti zmesi, ki se nemški imenuje »Hundenkuchen«. Profesor Rümker je na rečenem zborovanju pojasnil, da dr. Friedenthala poskusi v strokovnih krogih niso našli priznanja, ker strokovnjaki mislijo, da celuloza sploh ni prebavljiva. Prof. Rümker pa je mnenja, da se da tudi celuloza tako zmlati; da jo bo mogoče prebavljati. Profesor na berlinski kmetijski visoki šoli, Zuntz, je dognal, da je celuloza, ki se nahaja v sočivju, če je po načinu dr. Friedenthala prirejena, lahko prebavljiva, profesor dr. Völtz v Berlinu pa pravi, da krave prežvečijo povprek 50% celuloze, kar je v slami, prašičji 10% in da more človek, ki zavžije sto gramov iz ovsene slame narejene moke prebaviti kakih 15 gramov. To je seveda jako malo, ker resorbira človek 95% redilnih snovi od krompirja, mesa in moke. Radovedni smo, kakšen bo končni rezultat teh raziskovanj.

— Na severnem bojišču je bil ranjen dne 26. februarja nadporočnik 7. pehotnega polka Alojzij Aschmann. Ranjenega so Rusi vjeli. — Nadporočnik je sin glavnega davčnega kontrolorja v pokojni gosp. Valentina Aschmanna v Ljubljani.

— Pogreša se Jernej Vovk. Vojak c. kr. domobranskega pešpolka v Celovcu, 2. batalj. 5. stot., vojna pošta 48. Odšel je na bojišče v Karpatih dne 2. januarja, od tedaj se ni oglasil. Vljudno se prosi, kdor bi vedel kaj več natančnejšega o njem, naj sporoči proti povrnitvi stroškov njegovi materi Katarini Vovk, pošta Žirovnica, vas Smokuč št. 16, Gorenjsko.

— Pogreša se Ivo Božov Buklica, 37. domobranskega pešpolka, 7. stot., iz Boke Kotorske, občina Gobjal, selo Nalježic. Kdor kaj ve, naj mi to naznani. Pero Krstičević, bolnišnica v Litiji, Kranjsko.

— Pogreša se Leopold Šuštar, prostak pri 17. pešpolku, 7. stotinja. Imenovani je odšel sredi novembra m. l. v Karpatu ter od tega časa ni nobenega poročila od njega. Komur je kaj znano o njem, se vljudno prosi, da to sporoči njegovi ženi Tereziji Šuštar, pošta Šmarje - Sap na Dolenjskem.

— V ruskem vjetništvu se nahaja desetnik 27. domobranskega polka Ciril Trošt, sin pokojnega nadučitelja Trošta na Igu. Ranjenega so vjeli Rusi. Sedaj se nahaja v bolnišnici v Ravi Ruski in se mu godi razmeram primerno.

— Iz ruskega vjetništva se je oglasil Ludvik Bartol, gostilničar in mesar v Potpreski, občina Draga na Dolenjskem. V vjetništvu se nahaja v mestu Kovrova v Vladimirski guberniji.

— Iz ruskega vjetništva je pisal rezervni praporščak cand. iur. Jakob Božič, da je bil 28. januarja v družbi več oficirjev vjet.

— Iz Petrograda se je oglasil na potu v rusko vjetništvo cand. med. Janez Oražem iz Gorice vasi pri Ribnici. Piše, da se mu dobro godi.

— V grškem vjetništvu. Kako žive naši vojaki, ki se nahajajo v grškem vjetništvu, kaže to-le pismo Martina Posavca iz Jagnjetovca: »Siros, dne 29. decembra 1914. Dragi moji! Nedavno tega sem poslal pismo iz Soluna na Grškem. Sedaj se zopet nahajam v kraju, ki se imenuje Siros. To je lepo mestce ob morju blizu Ater. Sedaj vam pojasnim, kako je nas 54 mož prišlo iz srbskega vjetništva na Grško. Bilo je to takole. Ko so nas iz bolnice v Skoplju prezemili v Bitolji, smo se peljali po železnici preko Soluna, ki pripada Grški. Ker pa je Grška nevtralna država, bi nas Srbi ne smeli transportirati preko njenega ozemlja, zato je avstrijski konzul zahteval, naj Grška kot nevtralna država uveljavi svoje pravice ter doseže, da bo Srbija izročila grški vladi vse one vjetnike, ki jih je prevajala preko Soluna. Tako se je tudi zgodilo. Ko smo prispeli iz Bitolje v Solun, so nas na kolodvoru sprejeli grški častniki in osebe našega konzulata. S tramvajem so nas s kolodvoru prepeljali v orožniško vojašnico. Tu je bilo že vse pripravljeno za nas. Dobili smo fina jedila in vino, po dva para perila, 3 robce, čevlje, sploh vse, kar smo potrebovali. Na sv. večer so nam prižgali božično drevesce, ki je bilo lepo okrašeno. Dobili smo vsak po eno škatlico cigaret, oranž, smokev in južnega sadja vsake vrste, poleg tega pa vsak še na roko 10 K. Lepi časi so to bili! — Drugo pismo pa se glasi: Siros, 4. februarja 1915. Ko smo se vozili po morju, smo imeli dobro hrano. Naš konzulat v Solunu je nam dal na pot velik zaboj suhega mesa in klobas ter za vsakega liter dobrega vina. Bilo je nam dobro, vendar pa nismo bili zadovoljni, ker se je nas lotilo silno domotožje. Ko smo dospeli v Siros, so nas sprejeli 4 grški vojaki z 2 častnikoma ter nas odvedli v določeno nam bivališče. Tu so nas namestili po sobah, toda kaj hočeš — nimamo ne slame, ne postelj, ležimo na golih tleh in spimo. Vsak je dobil 2 odeji in ničesar drugega. Zvečer nimamo nobene luči; ako hočemo imeti svetlo, moramo kupiti sveče. To bi še naj bilo, toda ako hočemo jesti, si moramo sami kupiti hrano. Dobivamo namreč vsak drugi dan po en hlebec kruha in ničesar drugega. Vsak dan dobivamo 40 vinarjev, a kaj je to, ko moramo za kosilo plačati 40 vinarjev, a za večerjo 25 vin. Če hočeš večerjati, moraš torej iz svojega doplačila 25 vinarjev. Kdo pa ima svoj denar? Sedaj se mi godi slabo in moj položaj je žalosten.«

— Dobrodelni vojaški koncert v deželnem gledališču. Snoci sta priredili združeni godbi c. in kr. pešpolkov št. 17 in 97 v deželnem gledališču velik dobrodelni koncert na koristi »vojni oskrbi«. — V nekakem sentimentalnem razpoloženju je vstopil velik del naše publike v gledališke prostore. Hram naše Talije, torišče slovenske umetnosti, kako ti je bilo poznati, da si že dolgo zapuščen in osamljen! Deželni odbor je dovolil, da se uporabi gledališče za dobrodelno umetniško prireditve; občinstvo bi mu bilo hvaležno, ako bi se bil tudi pobrigal za nemotenost užitka; treba je bilo prostore primerno temperirati in jih tudi prireditvi primerno razsvetliti. Da je občinstvo navzlic tem nedostatom vztrajalo polnoštevilno do konca, to je najboljši dokaz, kako izredno užitek mu je nudil koncert. Vojaški godbeniki, ki so včeraj nastopili, so večinoma »mlada garda«, tem večja pa je za sluga obeh kapelnikov, gosp. Wolfia in Zitte, ki sta svoj zbor v razmeroma kratkem času izvežbala v tako odličnem orkester, ki se je produciral snoci s težavnimi skladbami klasične in moderne glasbe. Ako je bilo pri Beethovenovi overturi k »Leonori« ter tudi pri Smetanovem »prihodu kralja Vladislava« iz »Dalibora« čutili tu pa tam še nekako nesigurnost, in zlasti vijoline niso razvile še svojega sijaja. (očividno se je nahajal orkester pod neprijetnim vtiškom hladne temperature), je že nad vse učinkujoča izvedba Gralovega prizora iz Wagnerjevega »Parsifala« pokazala izborne kvalitete naše vojaške godbe in dirigentovski talent kapelnika Wolfia. Seveda, slavnostni akordi zvonov v visoki kupoli Gralovega hrama se ne dajo nadomestiti z nikakim surrogatom. V drugem delu koncerta — ki ga je dirigiral kapelnik Zitta — smo slišali melodiozno Parmovo predigo k Wildenbruchovi »Schön Adelheid«, staroslavno Bach - Gounodovo »Ave Marija«, v kateri se je zlasti odlikoval harfenist, ter kapriciozno Bocherinjevo »Menuette«, ki je, sijajno prednašan, publico naravnost navdušil. Program je zaključila Lisztova strastno igrana »II. ogrska simfonija«. Hvaležno občinstvo je odlikovalo oba kapelnika in godbenike z opetovanjem burnim aplavzom, na katerega je ob zaključku odgovorila godba s cesarsko himno. Gledališče je bilo zelo dobro obiskano. Med navzočimi smo videli: deželnega predsednika bar. Schwarza z gospo soprogo, dvor. svet. grofa Chorinskega z gospo soprogo, župana dr. Tavčarja, dež. glavarja dr. Susteršiča, podžupana dr. Trillerja z gospo soprogo in mnogo odličnih ljubljanskih rodbin. Številno je bil zastopan častniški zbor s poveljniki 17. in 97. pešpolka na čelu.

— Odprava carine. Izšla je naredba finančnega ministrstva, ki suspendira carino za uvoz 130 kg in več težkih prašičev, surovega masla in margarine, olja in rastlinskega olja, vitrijola in strojev za žetev in setev.

— Za državno podporo se pošiljajo mestnemu magistratu različne prošnje, ki niso pravilno opremljene in vsled tega le zamujajo delo uradnikov. Prosilci se morajo osebno zglasiti na mestnem magistratu v II. nadstropju, nasproti knjigovodstva, kjer se popisujejo prošnje na uradne zglasilne pole.

— 80 vagonov daril za vojake na bojišču je odposlal vojno - oskrbovalni urad v času od 15. januarja do 15. marca. Darila so povsodi dobrodošla in vojaki jih sprejemajo z velikim veseljem in globoko hvaležnostjo. O tem pričča tudi pismo poveljnika 6. armade, generala Kövesa, ki pravi med drugim: Moji hrabri vojaki so dobili od vojno - oskrbovalnega urada nad 100 zabojev raznih dragocenosti: knjig, šampanjca, likerjev, čokolade, mesa, mila, razglednic, pisalnega orožja, tobaka, cigaret. Vse jih je jako razveselilo in v njihovem imenu se za izkazano nam veličodušnost najtopleje zahvaljujem.

— V trgovinskem ministrstvu se je oglasilo odposlanstvo prizadetih obrtnikov in opozarjajoč na to, da so se cene kož itd. zvišale za sto odstotkov in še več, je zahtevalo, naj vlada določi za kože, za usnje in za potrebščine za strojenje maksimalne cene.

— Vojni preskrbovalni urad na Dunaju zbira gramofone in dobro ohranjene harmonike za vojake na bojišču. Kdor ima kak gramofon ali kako harmoniko odveč, naj jo pošlje vojnemu preskrbovalnemu uradu na Dunaj, 9. okraj, Berggasse 16.

— Zahvala dalmatinskih pregnancev. Ker se je gosp. Anton Zega,

c. kr. uradnik pri okrajnem glavarstvu v Radovljici in njegova soproga g. Marija za nas siromašne dalmatinske pregnance v vsakem slučaju potrudili in poskrbel, da nismo trpeli pomanjkanja, izrekam jima tem potom v imenu vseh pregnancev radovljiškega okraja najtoplejšo zahvalo. — Boh. Bistrica. — Pero Batuta.

— Iz tajne občinske seje. Občinski svet je podaljšal miloščino letnih 140 kron vdovi nekega bivšega mestnega uslužbenca za nadaljna tri leta, nekemu mestnemu uradniku pa je podelil bolniško podporo v znesku 150 kron. Za kurjača pri vodovodni zajemalnici v Klečah je bil imenovan Ivan Štefanič, in sicer s 1. marcem 1915. Uvrščeni je v II. kategorijo I. plačilne stopnje. Dokler ne pride v II. plačilno stopnjo, dobiva letno nagrado 120 kron.

— Promocija. Danes, dne 20. marca je bil na praškem vseučilišču promoviran doktorjem prava gospod Anton Novčan. Čestitamo!

— Maks v škripcih« je najnovjša burka, ki jo vprizori »Malo gledališče« jutri v nedeljo, 21. marca in ki je vredna, da jo poseti občinstvo prav mnogobrojno in se pozabava na lahkomišljenosti slikarja Lahkača in zaljubljenosti strička Petrovčka. Saj pa ima Lahkač tudi kaj brhko izposojeno ženico in izposojene ženice so navadno ljubeznejše kakor legitime. V tej rodbini je vse izposojeno, je otrok in zibka. »Malo gledališče« se trudi in trudi, da nudi vedno novo repertoar in da bi zadovoljilo naše občinstvo, toda obisk je vedno enak in preko te mere ne gre kvišku. Vodstvo se mora vedno boriti z denarnimi sredstvi ter je navezavo na prispevke, da krije troške. — Vstopnice se dobivajo v trafikki Šelenburgova ulica pri g. Češarkovi.

— Na kakšni boleznii je umrl? Med vožnjo iz Trsta v Maribor je dne 16. marca umrl nadsprevodnik Južne železnice Fran Haberl. Že par postaj pred Ljubljano mu je postalo slabo. Do Zidanega mosta se je njegovo stanje še poslabšalo. Jel je bljuvati in na raznih telesnih delih so se pojavile temne krvne podplutbe. Ker ni bilo nikjer dobiti nobenega zdravnika, so bolnika peljali v Celje. Toda še predno so ga pripeljali v Celje, je Haberl umrl. Čudno je, da je mrtvečeva glava takoj očrnela. Za sedaj so mnenja, da je Haberla zadela posebna vrsta kap.

— Umrla je v Ljubljani na Sv. Petra cesti št. 46 ondota posestnica gospa Frančiška Pukestein po dolgem bolehanju. Cenjeni rodbini naše iskreno sožalje!

Umrl je včeraj po daljši boleznii Josip Bitemec, posestnik in gostilničar na Brodu pod Šmarno goro. Pogreb bo jutri ob 4. popoldne. N. v. m. p.

Umrla je na Vrhniki gospa Marija Košmrlj roj. Kos. P. v. m.!

Podružnice sv. Cirila in Metoda za Savo, Javornik in Koroško Belo občni zbor bo dne 21. sušča ob 3. popoldne v salonu pri »Jelenu« na Savi. Ker je večina oseb, oziroma članov na bojnem polju, se prosi, da se vsi ostali člani gotovo udeležijo občnega zbora. Dolžnost naj bode vsakemu zavednemu Slovincu, da se udeleži tako važnega delovanja za otroški vrtec na Savi, katerega obiskuje 120 do 130 otrok; katerih očetje se večinoma nahajajo na bojnem polju. Ali naj jih pustimo brez poduka in očeta?

Iz Loke pri Krombergu, male vasice na Goriškem, je padlo do sedaj na bojišču 8 vojakov, z Ajševica pa štirje.

V Lokovcu na Goriškem ima vdova Ana Kuštrin 5 sinov na bojišču, posestnik Anton Ličar, ki se je sam bojeval l. 1878. v Bosni, pa je poslal pod orožje 6 sinov, sedmi pa bo te dni potrjen.

V mestni klanjci je bilo od 8. do 14. t. m. zaklanih 72 volov, 7 bikov, 42 krav, 172 prašičev, 120 telet, 57 koštrunov in 91 kozličev. Vpeljalo se je 576 kg mesa, 2 govodi, 2 prašiča, 63 telet in 24 kozličev.

Razne stvari.

* Prepovedan izvoz prašičev. Nizozemska vlada je prepovedala izvoz prašičev.

* Nemške propovedi v Varšavi. Listi poročajo, da so sedaj v Varšavi prepovedane vse nemške propovedi v katoliških cerkvah.

* Zaprlj so v Budimpešti več oseb, ki so vojaški upravi prodali manjvredno sukno. Samo agent Bela Faragoje je pri tej spekulaciji zaslužil nad 100.000 kron.

Trdovratno

se kaj pogosto vgnezdijo mali mučil-

ci, to je revnatizem, protin ali nevralgija v naših udih in členkih, vrtajo, ščipljejo, bodejo in trgajo in zdi se, kakor da bi nobena moč sveta jih več ne mogla pregnati. Vendar pa vemo iz izkušnje, da je revmatične,

protinske in nevralgične bolečine, trganje po udih, trd vrat, lumbago (Hexenschuss) in bodeenje v straneh lahko odstraniti, ako rabimo Fellerjev bolečine blažeči rastlinski esenci fluid z zn. »Elsafluid«. 12 steklenic

tega zdravniško priporočenega domačega zdravila stane franko samo 6 kron, edino pristnega od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 238 (firvaško.) Takisto dragoceno domače sredstvo proti težavam prebave

slabemu odvaj. in zagatenju so Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z zn. »Elsakroglice«, katerih stane 6 škatlic franko 4 krome 40 vin. okose — — —

Henrik grof Gudenus umrl. Dedni član gosposke zbornice Henrik grof Gudenus je po daljši bolezni danes umrl v 76. letu.

Suspendirana odvetnika — poslanca. Bivša bosanska poslanca dr. Nikola Stojanović v Tuzli in Dušan Vasiljevič v Mostaru sta kakor odvetnika suspendirana, ker sta ob izbruhu vojne odšla preko meje.

Walter Crane umrl. Znameniti angleški slikar Walter Crane je 70 let star v Londonu umrl. Crane je znan zlasti po svojih ilustracijah Shakespeareovih del in pa svetega pisma. Slavne so tudi njegove ilustracije otroških in pravljicnih knjig.

Vezuv. Vezuv že nekaj časa zopet deluje. Iz žrela prihajajo gosti oblaki dima, ki se le počasi razkrajajo v zraku. Polovica gore se zaradi dima ne vidi. Preiskavanja geologa dr. Aleksandra Malladre so dognala, da se je v notranjščini žrela napravila odprtina.

Bolezen češkega ces. namestnika. Ces. namestnik na Češkem knez Thun je obolél na obeh. Uradno se poroča, da bo primoran se za nekaj časa popolnoma odtegniti svojim službenim dolžnostim. — V zadnjem času se je, kakor znano, opetovano poročalo, da bo knez Thun skoraj odstopil.

Proti alkoholizmu v Italiji. Italijanska vlada je izdala stroge odredbe glede konzuma alkohola. Otrokom pod 16. leti, pijanim in slaboumnim osebam se alkoholizirane pijače sploh ne smejo prodajati. V nedelje in praznike je prodaja žganja prepovedana, uvoz in izdelovanje absinta je sploh zabranjeno.

Bolezen grofa Witteja. Listi poročajo, da sta huda influenza in vnetje srednjega dela ušesa, ki se je razširilo na možgane, povzročila grofovo smrt. Zdravniki so konstatirali streptokoke v ušesnem gnoju, kar priča o popolnem inficiranju organizma, tako da so smatrali vsako operacijo kot brezuspešno. Od 11. marca je bil Witte v agoniji.

Angleška biblijska družba je zdaj izdala sv. pismo v nepaleškem jeziku, torej v tistem jeziku, ki ga govori rod Gurka v Indiji. Kakor znano, so Angleži kakih 30.000 Gurkov pripeljali iz Indije na Francosko. Biblijska družba je doslej dala sv. pismo prevesti v 460 jezikov. Če bo pa novi prevod sv. pisma kaj pomagal, da se bodo pagani in krivoverci spriči sedanje vojne med krščanskimi narodi spreobrnil, to pač ni posebno verjetno.

Dvojna cenzura v Lodzu. — **Železniške zveze.** Iz Krakova poročajo: Po poročilu lista »Dziennik Berlinski«, imajo listi v Lodzu dvojno cenzuro: pri Nemcih je cenzor pisatelj Cleinow, pri Avstrijcih publicist Zulawski. — Na teh — le progah zasedene Poljske se je otvoril osebni in tovorni promet: Aleksandrow-Lowicz, Spalnierzyce — Lodz, Herby — Čenstohova, Sosnowice — Piotrkov. Vozni listki se izdajajo le proti legitimacijam.

Pogreb slikarja Herberta Masaryka. V četrtek so pokopali v Pragi slikarja Herberta Masaryka. Njegov oče prof. Masaryk se pogreba ni mogel udeležiti, ker se nahaja s svojo bolno hčerko Olgo v inozemstvu. Praški listi se pri tej priliki spominjajo, da zasleduje prof. Masaryka v tem oziru posebna usoda. Ko mu je leta 1887. umrla ljubljena mati, se je nahajal pri Tolstemu v Jasni Poljani; l. 1907., ko je predaval v Severni Ameriki, pa so mu pokopali doma očeta, ki je zamanj pokopali doma očeta, ki je zamanj želel videti pred smrtjo svojega sina.

Brzobjavna poročila.

Proti ruskim lažem.

Dunaj, 20. marca. (Kor. urad.) Iz vojnega poročevalskega stana poročajo: V zadnjem času rusko armadno vodstvo prav rado poroča najčudovitejše stvari o neuspehih nemških čet na bojišču v Karpatih. Enkrat so uničene ali vjete cele pehotne skupine, drugič se lotijo konjenice, da zmagajo na papirju. Sicer pri znanih običajih ruskega armadnega vodstva ta deloma zlagana, deloma potvorbena poročila ne vzbujajo začudenja. Zato nikakor ne nameravamo teh laži v vsakem posameznem slučaju popravljati.

Mir v Dardanelah.

Carigrad, 19. marca. »Agence Milli« javlja: Glavni stan poroča, da je vladal danes v Dardanelah popoln mir. Vest, da ste oklopnici »Irresistible« in »Africa« uničeni, se potrjuje.

Nemški državni zbor.

Berolin, 18. marca. (Kor. urad.) Zbor zastopnikov strank v državnem zboru se je zedinil v tem, da se konča posvetovanje o proračunu do sobote, na kar bo državni zbor odločen do konca marta.

Napetost med Japonsko in Kitajsko.

Rotterdam, 20. marca. Japonska je restringirala rok za odgovor kitajske vlade na japonske zahteve od 1. aprila na 25. marc. Kitajska je odločena, odgovoriti negativno.

Angleški kontreadmiral Grogan utonil.

London, 19. marca. (Kor. urad.) Angleški kontreadmiral Grogan, ki je bil že sedem let v pokoju in ki je pri izbruhu vojne zopet stopil v službo, je padel čez krov ter utonil. **Kardinal Agliardi t.**

Rim, 20. marca. (Kor. urad.) Kardinal Agliardi, bivši nuncij na dunajskem dvoru, je umrl.

Darila.

Upravništvu naših listov so poslali:

Za **Rdeč križ** H. Sirmnik iz Zirovnice 6 K, zbralo stalno omizje pri Kuntu na Selu.

Za **Ciril - Metodovo društvo** Emil Lajovic, c. kr. ognjičar v Celovcu 12 K, nabrano v družbi »Plenklarjev za zidom« v Celovcu ob priliki odhodnice g. Talerja v Škofjo Loko in v »Narodni kavarni« nabrano povodom stavljenja koz 9 K 50 v. Skupaj 21 K 50 v. Srčna hvala!

Umrl so v Ljubljani:

Dne 16. marca: Ana Ambrožič, zasebnica, 58 let, Gradišče 12. — Alfred Sedevec, posestnikov sin, 24 let, zaboden v Lipičevi ulici. — Virgilij Toplikar, črnovojnik 97 pešpolka, v garnizijski bolnici.

V deželni bolnici: Dne 11. marca: Ivana Cerman, bivša kuharica, 78 let.

Dne 12. marca: Primož Tavčelj, posestnik, 47 let.

Današnji list obsega 12 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Valentin Kopitar.** Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Odol

y lični vojnopoštni škatlji.

Na mnogostransko pobudo z bojišča dobavljamo kot ljubezenska darila 1/2 steklenice **Odola** v lični kovinski škatlji, ki se že kot popolnoma za odposlatev opremljeno vojnopoštno pismo pripravljena dobiva po vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah itd. za originalno ceno kron 1-20*).

Kovinasta vojnopoštna škatlja se med vojno dobavlja brezplačno. Da se lažje jemlje seboj, smo zato izbrali polovično steklenico.

Velika svota denarja

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pošilja: 545

Sročkovno zastopstvo I. Ljubljana

Dober tek
je dobra stvar!
Zanemarjaj ga nikdar!

Dober tek
imač vsak dan, ako vživš!

FLORIAN

Želodčni liker „FLORIAN“ je pripravil tek in prebavo marsikomu, ki je zaman kupoval druga in neprijetna zdravila!

Naslov za naročila „FLORIAN“ Ljubljana.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 736 mm

marca	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	vetri	nebo
18.	2. pop. 9. zv.	728.4 728.0	10.1 8.4	sr. izah. sl. izah.	oblačno
19.	7. zj.	724.3	7.1	sl. izah.	dež
20.	2. pop. 9. zv. 7. zj.	721.2 719.9 721.4	7.9 7.1 5.8	sl. ssvzh. sl. brezvetr. sl. vzh.	„ „ „

Srednja temperatura sobote 8.9°, norm. 4.0, nedelje 7.4°, norm. 4.2°. Padavina v 24 urah 2.6 mm in 14.7 mm.

Išče se hlapec

ali močne dokla, oziroma starejša zkonstva, ki sta večša v vseh poljskih delih. Nastop takoj. Ponudbe na Ljubljana, Breg št. 8. 733

Obvestilo.

Tovarna suhih in oljnatih bery itd. PREMIER & JANČAR v Ljubljani, obvešča svoje cenjene odvalce kakor tudi druge gg. trgovce, da je svojo detajlno trgovino iz Dunajske ceste 20 preselila v skladišče **Koledvorska ulica 18** ter bode isto naš vežletni poslovodja vodil po našem naročilu ter vse cenj. naročnike popolnoma zadovoljil. 708

Tvrdka si je med časom svojega obstanka pridobila vsled svoje kulantnosti veliko zaupanje, za katero se najtepleje zahvaljuje in se nadalje priporoča cenjene naklonjenosti.

Kranjske klobase

pleče in vsakovrsno kadično meso in čisto svinjsko masl za razpustiti

kupuje 693

Ivan Bohinc,
Jankbruck-Zirol, Stamsersfeldg. 1. III. R.

dežnike in solčnike

domaćega izdelka priporoča

tvornica dežnikov in solčnikov

Jos. Vidmar
Ljubljana
Pred Skofijo 19 — Prešernova ulica 4.

Dobava krompirja.

Hrv.-slavon. gospodarsko društvo v Zagrebu kupi večje množine krompirja na cele vagonne in sicer zdrav, izbran za uživanje, kakor tudi krompir za seme srednje velikosti, osobito naslednjih vrst: zgodnji ruževec, »Schneeflocke« Wohlmanov ruževec, »Imperator«.

Lastniki krompirja naj čimprej dopošljejo svoje ponudbe z obvezo na imenovano gospodarsko društvo ter naznanijo vrsto, število vagonov, ceno za na železniško postajo postavljeno blago, kakor tudi ostale dobavne pogoje.

Matica Slovenska M. DRENIK „Zvezda“.

Volna za naše vojake v obrambo proti mrazu: snežne kapice, sviterji, zapestke, koleniki, životni pasovi, nogavice i. t. d.

Največje priznanje in priljubljenost so si že pridobili moji patentirani spominski prstani

ker so resnično najtrajnejši vojni spomin ter najprimernejši za raznovrstna darila. — Na mnogobrojna vprašanja vljudno bazarjam, da so isti edinole pri meni dobiti ter blagovolite zahtevati brezplačni cenik. 5% za Rdeči križ.

LUD. ČERNE, juvelir in trgovec, Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naša iskreno ljubljena soproga, mati, teta in sestrična, gospa

Frančiška Pukelstein
hišna posestnica

včeraj dne 19. marca t. l. po dolgi mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, mirno preminula. 732

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 21. marca ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti sv. Petra cesta št. 46 na pokopališču k sv. Križu. Sv. maša zadušnica se bode brala v župni cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

Priporočamo jo v blag spomin!

V LJUBLJANI, dne 20. marca 1915.

Josip Pukelstein soproga. **Aljožič**, sin. **Frančiška**, **Josipina**, **Štefanija**, **Marija**, hčerke.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Tužnim srcem naznanjamo v svojem in v imenu otrok vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je iskreno ljubljena soproga, ozir. nepozabna dobra mati, sestra, teta in svakinja, gospa

Marija Košmrl roj. Kos

v petek po noči v 42. letu svoje starosti po dolgi mučni bolezni, potolažena s svetostajstvi, mirno v Gospodu zaspala. 734

Pogreb drage rajinke se vži v nedeljo, dne 21. marca ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališču sv. Pavla. Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi sv. Pavla na Vrhniki.

Predrago rajnko priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Vrhnika, dne 20. marca 1915. 734

Abiturijent

vojaštine prost, išče primorne službe.

Ponudbe na upravn. »Slov. Naroda« pod »Abiturijent/723«. 729

Gospodična

absolventinja nižje gimnazije, ter tečaja za stenografijo in strojepisje, vešča slovensčine in nemščine, želi vstopiti v kakto nisarno kot praktikančinja ali pa vzgojiteljica. Cenjene ponudbe naj se pošljejo na sifro: »Praktikančinja ali vzgojiteljica/687« na upravn. »Slov. Naroda«. 687

ZELEZNATO VINO S KINO

lekarstva PICCOLI-ja v ljubljani

1 steklenica 2 kroni.

Ležeč, prevozni lokomobil

malo rabljen, zelo dobro ohranjen, se ceno proda.

Tudi se odda cilindri (valjar) in olje za stroje.

Pozive se pri stavbeniku Fil. Supančiču, Ljubljana. 699

Kupimo

proti takojšnji gotovini nove ali dobre že rabljene

stružilnike, revolverseke stružilnike, vrtalne stroje, dolbilne stroje (Fräsmaschinen), ekscentre in frikcijske preše i. t. d. 728

Ponudbe s ceno in kolikor mogoče natančnimi dimenzijami pod »L. 4540« na Haasenstein & Vogler, d. d. Dunaj I., Schulerstrasse 11.

Skok v Zagreb.

Nekoliko ozračje izpremeniti, to prija človeški duši vselej, zlasti pa še v tej dobi težkih upov in morečih dvomov. Zato sem skočil za dva dni v Zagreb, da vidim, kako se imajo. Prvo, kar sem opazil, je bilo seveda vojaštvo, ki se je po številu tudi ondi izdatno pomnožilo. Toda v Ljubljani ga je primeroma vendarle še več. Zanimivo pa je, kako v Zagrebu vojaštvo ponosno kaže svoje hrvatstvo. Ni ga skoraj vojak, ki bi se ne bil okitil s hrvatsko trobojnico. Večina nosi okoli čepic ovite petlje iz trobojnih trakov, nekateri pa imajo na čepici poleg trobojnice še papirnate sličice Jezusa ali Marije. No, tudi Nemci in Madžari nosijo barve svoje narodnosti. Iz oken vojašnice poleg kolodvora vise hrvatske zastave in v sredi vsake je naša velika papirnata slika srca Jezusovega ali Marije. In povsod hrvatsko kmetstvo ljudstvo v svojih slikovitih narodnih nošah, ki spremlja sinove in očete. Iznova sem občudoval vzorno čistost belih ženskih oblek, pestrost njihovih robcev, kožuškov in opank. Te kmetice, večinoma perice iz zagrebske okolice, ter kmetje v svojih starih živobojnih nošah dajejo Zagrebu značaj slovanskega mesta. V vsem ostale postaja Zagreb čim bolj kozmopolitsko mesto skoraj vsemestne šumnosti in bujnosti, a tudi draginje. Po lici vrvi ves dan ogromna množica, okoli 7. zvečer pa, ko začare vse moderne izložbe v razkošni razsvetljavi in ko zagore obločnice, se zgrne na llico k promenadi toliko gospode, da vlada po širokih trotoarjih pravcata gnječja. In v tej gosti reki je opaziti izredno število visokih plavk in tudi mnogo okroglovdnih črnk izrazito židovske lepote. Zagrebska publika je neprimerno živahnejša, zgovornejša in glasnejša kot ljubljanska, in videti je, da je tudi imovitejša, gotovo pa lahkoživejša. Vpliva vojne ni opaziti. Avtomobili in privatne kočije svigajo sem ter tja, dečki kričaje prodajajo časopise, policijski stražniki s obligatnimi piketavbami in sedeči na lepih, rejnih konjih pa mirno in izlaska vzdržujejo red v živem prometu. Trgovske izložbe in banke, nekateri hoteli in večina kavaren ima čisto vsemestno lice. Gostilnišvo in kavarniško življenje je prav zelo razvito, in vsaj ta obrt gre ondi izborna. Po nabito polnih kavarnah posedajo ljudje od poldneva do 4. zjutraj ter le napol poslušajo sviranje godb, ki neutrudno igrajo najmodernejših valčke. Med gosti je vedno mnogo dam, in tajiti ni, da so mlade in elegantne lepote tudi tukaj v večini. Po renomiranih gostilnah je v opoldanskih in večernih urah vsak dan toliko naval, da se dobi prostor le iztežka. Povsod je seveda mnogo častnikov in podčastnikov črnovojnikov, a tudi beguncev, Poljakov in Malorusov, ki se nazivljajo sedaj Ukrajince. Tudi po gostilnah traja šumno življenje do ene ponoči, potem se glavna vrata zaklenejo, in gosti morejo za vrati mirno veseljačiti dalje. Po kavarnah dobivajo gostje povsem bel pšenični kruh, in cesarske zemlje, rogljiči in kifelci se jedo v Zagrebu danes, kakor pred vojno. Napol črni ali s koruzno moko nekoliko mešani kruh se je po krčmah, toda tudi ondi dobiš bel kruh v papirnih vrečicah. V kavarnah prinašajo sladkor h kavi zavit v lično vrečico z napisom pod rdečim križem »U korist crvenoga križa«. V soboto zvečer je bila hrvatska premijera opere v 4 činih »Chopin«, po melodijah Frid. Chopina uglašil Lah Giacomo Orefice. Veliko in okusno hrvatsko zemaljsko kazališče je bilo nabito polno, publika s ploskanjem radodarna in navdušena, predstava v vsakem oziru vzorna. Kapelnik, Hrvat Rukavina, je mlad modern mošter, ki je zlasti z orkestrom in zbori briljiral. Orvietov libretto je lirski in zunanega dejanja je malo. Besedilo je zajeto iz Chopinovega življenja: I. dej. se godi na božični večer l. 1826. blizu poljske vasi nedaleč Varšave. — II. dej. pred Florino (= George Sandove) vilo kraj Pariza l. 1837. — III. na morskobali tik samostana na otoku Majorji l. 1839. in IV. v Chopinovi hiši v Parizu v jeseni l. 1849. Naslovno vlogo je pel prav dobro lirski tenor g. Armidi, čegar maski je bila veren portret Chopinov; Floro (Sandovo) je pela gdč. Vika Engelova, Hrvatca, ki ima izvrstno šolan, obsežen in zlasti v srednji legi vlesimpatičen sopran. Stello gdč. Zličarjeva, v Ljubljani že dobro znana hrvatska pevka lepega glasovnega materijala, brata g. Lesić, bas, ki se ga tudi ugodno spominjamo od lani, Elijo, Chopinovega prijatelja, pa Slovenec, g. Rudolf Bukšek, lani operni in operetni član hrvatskega kazališta v Osijeku, v tekoči sezoni pa operni član v Zagrebu. G. Bukšek naglo na-

preduje, in slišal sem o njem le priznanje, da je resen, marljiv in discipliniran pevec. Vobče se Slovenci kot delavniki člani v Zagrebu dobro kvalificirajo. Gg. Borštnik je nedavno v Hauptmannovi komediji »Kolega Krampton« želi pravi triumf, Hinko Nučič se odlikuje v velikih, večkrat glavnih vlogah ter je že 2. leto tudi spreten režiser. Levar, I. operni bariton, je v »Bajazzu« in »Rigolettu« s svojim krasnim glasom in okusno živahno igro mahoma osvojil občinstvo, tako da lažje pogreša junaka Vuškovića, ki služi kot nadporočnik na jugu, kakor služi Jos. Križaj, I. basist zagrebske opere, sedaj v Ljubljani, in končno je naša Irma Polakova še vedno eden najmočnejših stebrov hrvatske opere, posebej se operete. Tako deluje pri hrv. zemaljskem kazalištu v Zagrebu 6 Slovencev v glavnih strokah jako uspešno in zelo častno, a tudi v opernem zboru je par Slovencev. Ga. Polakova pa je delavna tudi izven gledišča kot usmiljena strežnica ranjenec in vrhu tega sodeluje rada pri raznih »čajankah«, t. j. popoldanskih koncertih na korist Rdečega križa kot vrla, vedno dovpljna pevka. V nedeljo popoldne sem si pogledal poldruge dejanje Molnarjeve komedije »Gardist«, ki je bil pri nižjih cenah prav dobro obiskan, zvečer pa sem šel na izvirno hrvatsko operetno noviteto »Bosonoga plesalka«. In gledišče je bilo zopet polno, publika elegantna, vesela in živo zadovoljna. Komponist, operni ravnatelj Srečko Albini, zastopnik intendantov, je svojega novega uspeha lahko vesel.

Sedem razprodanih predstav tokom 14 dni dokazuje, da ima »Bosonoga plesalka« vse lastnosti močnega magneteta. Že pri operi »Chopin« sem občudoval veleokusno vprizoritev, sijajno opremljeno sceno, plastičnost drevia, trave, snega in lepoto novih poljskih kostimov, prav tako je bila inscenacija operete v vsakem pogledu in do poslednje malenkosti bogata in krasna. Novi empirski kostimi in nove dekoracije. Visečih kulis skoraj ne poznajo več. Zlasti efektna sta bila interierja palače milijarderja in zabavišča »Chat noir« v Parizu. Izvedba prvovrstna. Primadoni gdč. Englova in ga. Polakova ter gg. Jastrzebski, Strmac, Grund in Šindler v glavnih partijah so izvrstni, zbori in statisti pa tvorijo efektne prizore s približno 80 osebami. Albinijeva opereta ima v izobilju duetov, tercetov, kvartetov, pompoznih, z vsem polifonskim razkošjem odlikujočih se zborov in finalov, ki se po svoji strukturi povsem enačijo z opernimi. Glavno pa je, da je opereta zares vesela, zabavna, mestoma celo drastično humorna, v celoti pa s svojo piratsko romantiko prav zanimiva. Publika je zato ž njo lahko zadovoljna. V ponedeljek zjutraj sem se vrnil v Ljubljano. Bil je krasen, topel in solnčen dan. Po njih so orali in branali, a kmetje so obstajali ter mahali vlakom s klobuki in kmetice so vihtele robce v zadnji pozdrav. Vozili so se namreč vojaki - novinci. Na vseh postajah so vstopali in povsod na kolodvorih so stale gruče staršev, sester, prijateljev in otrok, ki so spremljali svojce do vlaka. Povsod tuga, povsod solze, a iz vlaka je donelo vriskanje in petje. Vlak se je vozil od Zagreba do Zidanega mostu, kakor skozi špalir pozdravljočega in poslavljaljočega se ljudstva. Z njiv, holmov, iz oken večine hiš, s cest in potov so mahali ljudje s klobuki in robci, na Krškem celo s slovensko trobojnico. Vojaki - novinci so poizkušali vedno iznova peti, a ni jim šlo od srca; v tugi slovesa so pozabili melodijo in tekst. Slovenci so priznalo dobri pevci, ki prepevajo najraje dvo-ali celo troglasno. Ob kranjsko - štajerski meji nisem našel dobrih pevcev, in opoziril bi tamosnje učiteljstvo, da bi bilo umestno v ljudski šoli bolj gojiti narodno pesem. Dečki višjih, zlasti ponavljajnih razredov bi se igraje naučili naših krasnih popevk, ki jih imamo za vsako priliko. Na Zidanem mostu sem v kolodvorski restavraciji dognal dejstvo, da je zavladal pametnejši duh: natakari govore slovenski in hrvatski, česar še nedavno ni bilo. Še pred kratkim sem se mogel dogovarjati v tej restavraciji na slovenskih tleh le z gestami. Kdor je napravil red, čast mu! Tudi na Kranjskem so vstopale na vlak čete novincev, a vršilo se je vse mirneje, hladneje. Tih smo pridržali v tiho slovensko metropolo, kjer nas je objela resnoba naših razmer. In tiho smo se porazizgubili.

Mirovni kongres.

Niti največji optimisti ne verjamejo, da bi bila sedanja vojna že kaj kmalu končana in noben razsoden človek se ne čudi, da je nemška vlada prav sedaj odločno zabranila vsa-

ko javno razpravljanje o bodočih mirovnih pogojih. Resnica je pa, da se skoro v vseh državah živahno razpravljajo o ciljih sedanje vojne in o vprašanju, če bodo pri bodočih mirovnih pogajanjih imele želje in težnje narodov kako besedo in kak vpliv na odločitev diplomatov.

To nam daje povod, da se ozremo v preteklost, ravno sto let nazaj, ko se je v letih 1814. in 1815. po velikanskih vojnah proti Napoleonu vršil na Dunaju kongres, ki je imel namen, premeniti evropski zemljeval tako, da bi bil zagotovljen trajen mir.

Avgusta meseca l. 1813. se je Avstrija pridružila vojni Rusije in Prusije proti Napoleonu I. Avstrija je prevzela vodstvo, knez Schwarzenberg je bil vrhovni poveljnik v tej vojni, knez Metternich pa vodja diplomatov. V Parizu dne 30. maja 1814. sklenjeni mir je določil, da morajo vse države, ki so se udeležile vojne proti Napoleonu I. tekom dveh mesecev poslati svoje zastopnike na Dunaj, da se domenijo o preureditvi Evrope, toda ta mirovni kongres se je začel šele v oktobru tistega leta. Na kongres so prišli osebno ruski car, pruski kralj, danski kralj, bavarski kralj in nekateri manjši nemški vladarji, vsi ti so bili gostje avstrijskega cesarja Franca I. Poglavitni moške tega kongresa so bili: knez Metternich, ki je zastopal Avstrijo, grof Nesselrode, ki je zastopal Rusijo, lord Castlereagh, ki je zastopal Anglijo in kateremu je pozneje sledil maršal Wellington, knez Hardenberg, ki je zastopal Prusijo, in knez Talleyrand, ki je zastopal Francijo. Poleg teh je prišlo na kongres še vse polno zastopnikov malih držav in neodvisnih mest in medijatiniziranih rodbin. Namen kongresa je bil, obnoviti in popraviti razdelitev evropskih držav, zagotoviti evropsko ravnovesje ter preurediti in ustanoviti notranje razmere v Nemčiji. Staro rimsko cesarstvo nemške narodnosti je bilo namreč že prej razpadlo, vaj dejanski. Cesar Franc I. se je odpovedal kroni nemškega cesarja, ki je bila samo še dekorativnega pomena in brez vsake dejanske moči, ter se je proglasil za cesarja avstrijskega.

Zastopniki, zbrani na tem kongresu, so si bili hudo nasprotni in tudi mnogozestevne nad vse sijajne zabave jih niso mogle zblizati. Prvo težavo je delalo poljsko vprašanje, ravno take težave je delala uredba razmer na Nemškem in v Italiji. Kongres je začel hitreje delovati, ko je cesar Napoleon pobegnil z otoka Elbe in se vrnil na Francosko; ta dogodek je intrigantnemu knezu Talleyrandu izpodmaknil tla in uničil njegov vpliv na kongres. Prusija je dobila en del Poljske in nekaj Saksonske, nekaj levega brega Rene in severni del Pomeranske, zato pa je morala nekaj svojega ozemlja prepustiti drugim nemškim državam. Angleška je dobila večino nizozemskih kolonij, Malto in Jonske otoke. Iz Belgije in Nizozemske je kongres ustvaril eno državo, kraljevino Nizozemsko. Zgodilo se je spremembe glede Švedsek in Danske, ustanovljeno je bilo novo veliko vojvodstvo, namreč Luksemburg in Švica je postala zveza 22 kantonov, kateri zvezi so vele-sile garantirale nevtralnost. Težave so bile z Italijo. Veliko vojvodstvo Toskano je dobil nadvojvoda Ferdinand, odstopiti pa je moral Luko (Lucca) španskemu infantu Karolu Ludoviku za toliko časa, da umrje Napoleonova žena, avstrijska nadvojvodinja Marija Luiza, ki je po deportaciji Napoleona na Elbo, postala vojvodinja v Parmi. Modeno je dobil vojvoda Franc Este. Neapolski kralj Murat, svak cesarja Napoleona, je bil odstavljen in so kraljestvo zavzeli zopet Bourboni. Papežovo državo je kongres obnovil v prejšnjem obsegu, Avstrija pa je dobila Lombardijo, Benečijo, Furlanijo, Istro in Dalmacijo, seveda je dobila nazaj tudi vse, kar ji je bil vzel Napoleon. Tirolsko, Solnograško, Predarlško, njene dele Galicije in Ilirijo.

Vsi sklepi dunajskega mirovnega kongresa so bili podpisani 9. junija 1815.

Zgodovina pravi, da je ta kongres bolj upošteval interese vladarskih rodbin in jemal malo ozirov na stremljenja različnih narodov, dasi so samo žrtve narodov pomagale, da je bil Napoleon strmoglavljen. Ta kongres je dal Angleški velikansko moč na morju, povečal Rusijo, dopustil, da so ostale v Turčiji in zlasti na Balkanu stare razmere in uredil razmere v Italiji in na Nemškem tako, da prebivalstvo ni bilo zadovoljno. Zlasti nezadovoljni so bili Nemci in posebno Prusi, kajti pričakovali so, da jim njihove velikanske žrtve za premaganje Napoleona prinesejo konstitucionalno svobodo, a so bili v svojih unanjih razočarani.

Ko se je začela osvobodilna vojna proti Napoleonu I., sta Rusija in Prusija apelirali na svoje narode, naj pomagajo strmoglaviti velikega za-

vojevalca. Vojno Prusije proti Napoleonu je prav za prav narod napovedal ali izsilil, kajti kralj sam je bil plah. Vojna je bila prav za prav nekaka revolucija Prusov proti Napoleonu; narod je vzel v roke orožje, ne da bi čakal, kako se odloči kralj.

Toda na dunajskem kongresu se ni tega nihče več spomnil in nihče se ni zmenil za želje narodov. Udeležniki kongresa so se prerekali za vsako štirijaško miljo ozemlja in mešetarili za vsako dušo, a ljudske zavednosti niso upoštevali in se niso menili za ljudske želje. Glavno načelo, okrog katerega se je vse sukalo, je bila legitimizacija: obnoviti pravno stanje, kakršno je bilo pred Napoleonom. A če je šlo za to, da dobe zavezniki kaj dobička in da se nasprotnikom kaj vzame, je kongres pozabil tudi na načelo o legitimizaciji. Odločilna misel pri vsakem vprašanju je bila, zagotoviti zmagovitim državam notranji in zunanji mir. Zato je bilo treba ustvariti jezove proti Franciji, še vedno sumljivi. Zato je postala Švica nevtralna, zato je bila Belgija vzlic vsemu odporu prebivalstva, združena z Nizozemsko. Kongres ni jemal ozirov na narodne razmere, ker je Metternich hotel imeti nemško Avstrijo in ohraniti posesti v Italiji. Če je takrat Rusija dala Poljski obsežno avtonomijo, se je to pač zgodilo bolj iz nasprotja do Avstrije in Prusije, kakor iz ozirov na zahteve ljudstva.

Kongres je hotel ustvariti iz razvalin, ki so jih provzročila Napoleonova zavojevanja, enotno Evropo, popolno ravnovesje, a izkazalo se je kmalu, da je bila ta misel utopistična. »Enotna Evropa« je kmalu razpadla, saj je njena enotnost slonela samo na volji kabinetov velesil. Že l. 1840. je nastalo nasprotje med zapadnimi in vzhodnimi velesilami in najvažnejši mednarodni dogodki ki so se primerili od l. 1815. so imeli namen, premeniti sklepe dunajskega kongresa. Vojne v Italiji l. 1848., 1859. in 1866., vojna med Avstrijo in Prusijo l. 1866., vojna l. 1870. in 1871. med Nemčijo in Francijo — vse so imele svoj zvor v sklepih dunajskega kongresa.

Zdaj, sredi te velikanske vojne, se pač marsikdo spominja dunajskega kongresa iz l. 1814—1815. in gotovo je želja vseh, da bi bodoči mirovni kongres svoje naloge srečnejše rešil, kakor oni pred sto leti in zagotovil človeštvu dolgo dobo miru.

Spominjajte se „Rdečega križa“.

Forman
profi nahodu
Učinek presenetljiv! Pušica 40vin.

M. Schubert

preje Bilina & Kasch,
Ljubljana, Židovska ul. 5.

priporoča veliko zalogo tkanin in
glace-rokavilo, modno blago za
gospode in dame, raznovrstne fine
parfume, ročna dela in materijal,
kirurški predmete. 413

Moderna predtiskarija.

Izdelovanje preoblečenih gumbov.

Na račun se odda takoj

mlyn, žaga in gostilna

v Gorenjivasi pri Zatičini.
Natančne pogoje pove Ivan Končina
istotam. 716

Več stanovanj

z eno ali več sobami, kuhinjo
itd. se odda za takoj ali
majev termina 485

Kolizeju.

Najboljše ogrske in kranjske salame

fino, sočno šunko (gnjat), kranjske klo-
base, prekajeno meso, slanino s papriko,
najboljši pristni emendolski sir ter sladko
: ča, no surovo maslo priporoča trdka :

J. Buzzolini

delikatesna trgovina
Ljubljana, Lingarjeva ulica.

Vsokdanje pošiljave od najmanjše do naj-
večje množine po najnižji ceni. 130

Franc Furlan

naslednik Faschingove vdove

ključavničarstvo

in
zaloga štedilnikov

se nahaja: 10

Ambrožev trg šte. 9.

Volno

ovčjo, oprano in neoprano,
kupim vsako množino po naj-
višji ceni proti takojšnjemu
plačilu ter plačam vožnjo sam.
Veletrgovina R. Stermečki,
Celje šte. 15, Štajersko.

Pristno brnsko blago.

Spomladanska in poletna sezija 1915.

500 m 3-10 dolgo	1 kupon 8 kron
za popolno moško obleko	1 kupon 10 krou
(suknja, hlače, telovnik)	1 kupon 15 krou
!! stane samo !!	1 kupon 17 krou
	1 kupon 20 krou

Kupon za črno salonsko obleko 20 K,
dalje blago za površnike, turistiški
loden, svilate kamgarne, blago za dam-
ske obleke itd. razpošilja po tvorniških
cenah kot solidna in poštena vrlo znana:

Zaloga tvornice za sukno
Siegel-Imhof v Brnu (Brünn).
Vzorec gratis in franko.

Od tega, da direktno naročajo blago
pri firmi Siegel-Imhof na tvorniškem
kraju, imajo privatni odjemalci veliko
prednost. Največja izbira. Stalne naj-
nižje cene. — Tudi najmanjša naročila
se izvrše najzoporneje in natančno
po vzorcu. 465

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalet streh in klepar, vpeljalet
strelododov, ter instalater vodovodov
Ljubljana, Poljanska cesta št. 8.

Priporoča se sl. občinstvu za izvrše-
vanje vsakršnih kleparskih del ter po-
krivanje z angleškim, francoskim in
tuzemskim škrljem z

asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Hatschek
z izbočno in ploščnato opeko, lesno-
cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kle-
parska dela v priznani solidni izvršitvi.
Kisna in kuhinjska oprava. Postekljena posoda.

Poprave točno in ceno.
Proračuni brezplačno in pošt. prosto.

Strojnika

takoj sprejme tvornica olja.

Vprašanja na 710

Huter & Co. v Medvodah, Kranjsko.

500 kron

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin balzam Rla Vaših kurjih očes, bradavic, otiščancev ne odstrani v 3 dneh brez bolečin. Cena lončka z garancijskim pismom 1 K 3 lončki 250 K Semeny, Kaschau (Kassa) I., Posti. 12/25 Ogrsko. 715

Prirodna vina

bela in rdeča K 40— do K 60—, pristna 50% slivovca in tropinovec K 140—, pristn vinski jesik K 28— za 100 litrov prodaja J. Kravagna. Ptuj, Štajersko. 419

Zlata verižica

na obroke!

60 gramov težka K 140—, mesečno K 4—, Prve vrste srebrna ura s 3 srebrnimi potrovi K 14—, Dobavlja se na vse strani. Kdor bi rad ceno 1 kupil, naj piše takot.

R. LECHNER, zaloga stalinne Brzeclava (Lundenburg) 299.

Kontorista

zmožnega obeh deželnih jezikov sprejmejo

svinčene in srebrne tužine

v Lidi, dr. z o. z. za čimprejšnji nastop. 717

Pivovarna 'Union' v Sp. Šiški

sprejme več zanesljivih

konjskih hlapcev

in pa treznega

kočijaža.

Vpraša se tam. 722

Sprejme se

trgovski sluga

in 704

prodajalka

vajena manufakture.

Zglase se naj samo v Ljubljani bivaajoči v upravnistvu »Slov. Naroda«

Vabilo

na 726

redni občni zbor

Posojilnice na Vranskem

P. z. z. z. z.

ki se vrši

dne 28. marca 1915. ob 3 uri pop. v

zadružni pisarni na Vranskem h. št. 91.

SPORED:

1. Poročilo načelstva.

2. Poročilo nadzorstva.

3. Potrjenje računa za leto 1914.

4. Poraba čistega dobička.

5. Revizijsko poročilo.

6. Prememba pravil.

7. Volitev načelstva in nadzorstva.

8. Posvetovanje in sklepanje, če Posojilnica ostane še nadalje član

Zadružne zveze v Celju.

9. Slučajnosti.

Načelstvo.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ki nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 11 vplačili.

„SLAVIJA“

Vzajemno zavarovalna banka v Pragi. Rezervni fond K 60,750.720-18. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 129,935.304-25. Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo. Vsa pojasnila daje: Čigar pisarne so v lasni bančni hiši v Gosposki ulici šte. 12. Generalno zastopstvo v Ljubljani

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode ceni takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje. Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte.

SANATORIUM EMONA

ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI. Ljubljana, Komenskega ulica 4. Sef-Zidarink Frmarju Dr. Fr. Derganc

STOCK COGNAC MEDIZINAL

parne destilerije CAMIS & STOCK Barkovlje v uradne lombtranih steklenicah. Dobiva se povsod!

Na novo izšlo!

Sloviti 489

Favorit modni album

za pomlad in noletje 1915 in Favorit mladinski album za perilo, kakor tudi vsi novi kroji se dobe pri trdhi

M. Ranth

Ljubljana, Marijin trg. Favorit glavno zastopstvo za Kranjsko. Favorit modni album cena 95 v., po pošti 1-05 K. Favorit mladinski album (za perilo) cena 95 v., po pošti 1-05 K.

manufakturnistinjjo

Iščem za trgovino mešanega blaga oziroma vojašine prostega manufakturnista z dobrimi izričevali. Vstop 1—15 aprila 1915 Ferdo Pustek, proj Stapica, Smarje pri Jelšah. 701

G. Flux

Gosposka ulica 4, I nadstropje, levo. 714

Uradno dovoljena, že 20 let obstoječa najstarejša ljubljanska posredovalnica stanovanj in služeb v udobnost cenj občinstva zopet v središču mesta. Priporočila in namešča le boljše službe iskajoče vsake vrste kakor privaatno trgovske in gostilniške osobe izbira različnih služeb, zlasti za žens se vesina in kolikor možno hitra postrežba zagotovljena. Pri vnanjih vprašanjih se prosí za odgovor znamka.

20-25 kron na teden

tudi kot stalen, postranski zaslužek si lahko vsakdo prislužil še po vsakdanjem opravilu brez plavnice in rizika. Pojasnila daje zastoj Hrynek Althammer Dvār Králové n. l. šte. 564. 719

Trgovski sotrudnik

29 let star, vojašine prost, samostojna moč v specerijski, železninski in manufakturni stroki, želi svojo službo spremeniti v kako večjo trgovino. Ponudbe je poslati na upravo »Slov. Naroda« pod šifro »Vestnost 6914«.

Učenec

za mešano trgovino, iz dobre hiše, močan in priden, se sprejme pri Anton Verbič trgovec, Sevnica ob Savi. 702

Službe išče

v trgovskem zavodu »Allina« na Dunaju izšolani rojak, vešč slovenskega, nemškega in francoskega jezika v govoru in pisavi. Želi vstopiti v kako trgovino ali pisarno, una tudi kot potnik prakso, čeprav bi trajalo le za časa vojne in proti skromnim zahtevam. Ponudbe pod »Allina/707« na upravn. »Slov. Naroda«. 707

2 portirja

ki bi opravljala tudi mala hišna opravila. Biti morata vojašine prosta, inteligentna in delavna. Lahko sta invalida. Ponudbe pod »portir/720« na »Slov. Naroda«.

Pristen dober brinjevec

se dobi pri L. SEBENIKU v Spod. Šiški.

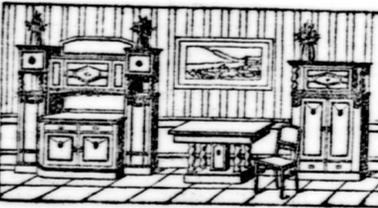
Vabilo na redni občni zbor

hranilnice in posojilnice v Središču registrirane zadruge z ucom. zavezo ki se vrši v nedeljo, dne 28. marca 1915 ob 2. popoldne v posojilniškem prostoru s sledečim sporčdom:

1. Poročilo načelstva.
  2. Poročilo nadzorstva.
  3. Odobrenje letnega računa za leto 1914 in razdelitev čistega dobička.
  4. Čitanje revizijskega poročila.
  5. Prememba pravil.
  6. Volitev načelstva in nadzorstva.
  7. Slučajnosti.
- Ako bi ne bili sklepni, vrši se drug občni zbor na vzmetni ponedeljek, dne 5. aprila 1915 ob isti uri, z istim sporčdom in pri vsakem številu. I. Klemenčič. I. Sinko.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga. Mizarstvo.

Fotona stalna oprava: 2 postelji, 2 cmari, 2 nočni omarici in 1 umivalnik z marm. ploščo in ogledalom K 350.—

Jamči se za solidno delo. Cene konkurenčne. Zahtevajte najnovejši katalog, kateri obsega nad 300 modernih stik. 800

J. Pogačnik, Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13—18.

B. GÖTZL

LJUBLJANA, Mestni trg 19

priporočila

krasne novosti zimskih oblek, zimskih sukenj in kožuhov domačega izdelka po izredno nizkih cenah.

Brez konkurence! Solidna postrežba! Najnižje cene!

DELNISKA DRUŽBA ZA STEKLEM OBRT

NEUSATTL/ELBOGEN ČEŠKO FRIDERIK SIEMENS

Zično steklo

glatko in ripljano, skoro bele barve, 4—6 mm debelo za stranska okna v delavnih, 6—7, 8 in 10 mm debelo za gorajo svetilob vseh vrst, 14—20 mm debelo za konstrukcije podov. Povod najbolje preiskavano in nedosežno proti vrenju

Ofito vitani in o'lo prašani izmenjajoči stekleni stavbni kamen!

— oblastveno varovani — za okna, stene, križje obokov verand, stinskih vrat, kioskov, predstretic, kopalnic, bolnic, tvornic ledu, ledenice, vrline kleti, kleti za polnjenje, klavnice, kolodvorska poslopja, lokomotivne remize, tvorniške naprave i. t. d.

Stekleni strobnik, gladek in zarozan, vseh oblik. Takovne plošče s vloženo lico ali brez nje, različnih vzorov in velikosti in debelosti od 15—40 mm. — Surovo steklo, gladko in ripljano. — Skodelice za fotografije. — Signalne plošče za telefonice. Varstvena stekla pri napravah za vopu tranje. — Steklena črka za nopolne table in rekl. črka vseh vrst

Stanje denarnih vlog na knj. in tek. račun 31. dec. 1914: K 72,109.515.—

Stanje den. vlog na hran. knjizice 28. febr. 1915: K 80,859.278.—

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Vagal Marijin trg-Sv. Petra cesta (v hiši »Assicurazioni Generali«). Delniški kapital in rezerve 65,000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjizice brez rentnega davka, kontovne knjige ter ra konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Najkulantneje izvrševanje borznih naročil in vseh tuzemskih in mozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih oredalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd pod lastni zaklepom stranke. — Opravišče c. kr. razr. loterije Brezplačni razpis izžrebanih vrednostnih papirjev — Promese za vsa žrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno. Prizojevke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon šte. 41

Naiveča izbira žalnih klobukov.

Priporoča se
solidna trdka**modni salon**specialno damskih svilenih klobukov
in čepic v najnovjših oblikah**MARIJA GÖTZL, Židovska ulica števil. 8.**

Vnania naročila obratom pošte in na izbero.

Pricenano
najnižje ceno.Popravila stanih
se lahko sprejemajo.Vse gospodinje navdušeno hvalijo
staro renomirano domovinsko znamko**Pekarekovega čaja**ki se dobiva le v originalnih zavitkih z varstveno
znamko „Kitajski doško“ (Chinesenbub) v vseh prodajalnah te stroke.Zastopnik za Kranjsko: **GRUMMER & Co.,**
Ljubljana, Sodna ulica št. 3.

Varstvena znamka.

Brez konkurence!

F. L. Popper čevljiza gospode in gospe so nogam
najbolj priležni, lični in najboljše
kakovosti. Naprodaj samo pri**JULIJI STOR, Ljubljana**

Prešernova ulica št. 5.

Goysserski čevlji za turiste, higijenični
čevlji za otroke in Lawn-tennis-čevlji.

K 12:50—16:50.

POZORI

POZORI

**Cvetlični salon
Viktor Bajt**

Setenburova ul. 6, zraven glavne pošte.

Sopki, vencji s trakovi in napisi se
izdelujejo po najnižjih cenah. Delo
okusno vezano. Velika zaloga krasnih
suhin vencev.

Priporoča se z odličnim spoštovanjem

Viktor Bajt.

Naslov za drzavni:

Viktor Bajt, cvetlični salon, Ljubljana. Ustanovljena
L. 1912. **Tovarna oljnatih barv, laka in firmeža**Telefon
številka
154.**BRATA EBERL**

črkostikarja, lakirarja, stavbna

in pohištvena pleskarja

Predajalnica:

Miklošičeva ulica št. 6.
nasproti hotela „Union“.

Ljubljana

Delavnica:

Igriška ulica števil. 6.
Električna sila.**POZOR**

666

kolesarji, motocyklisti in avtomobilisti!

Specijalna trgovina „KINTA“ koles

Daimler, Wundereer in Ford avtomobilov

Mehanična delavnica

za vsa v to stroko spadajoča dela in popravila.
Celoleten obrat, solidno delo pri najnižjih cenah.**KARL ČAMERNIK & Ko.,**

Ljubljana, Dunajska cesta 9-12.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica 8.000.000 kron.

2530

Stritarjeva ulica števil. 2.

Rezervni fondii okroglo 1.000.000 kron.

Poslovalnica I. e. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju. Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun, ki niso
podvržene moratoriju ter jih obrest. od dne vloge po čistih
Vloge proti dvomesečni odpovedi se obrestujejo po 5%.

4 1/2 0/0

Kupuje in prodaja srečke, ivalute n vrednostne
papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.**ALFONZ BREZNIK**učitelj Glas. Matice in edini zapriše-
zeni strokovnjak c. kr. dež. sodišča.

Ljubljana, Kongresni trg 15.

(Nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposobnejša trdka in izposojevalnica

klavirjev in harmonijev

na jugu Avstrije. — Velikanska zaloga vsoga

glasbenega orodja, strun in muzikalit.

Edini založnik dvornih in komornih tvornic Bösen-

dorfer, Hölzl & Heitzmann, Förster, Ehrbar, Gebrüder

Stingl, Rud. Stelzhammer, Czapka, Lauberger & Gloss.

Hofmann in Hofberg (amerikanski harmoniji).

Obroki od K 15.— naprej. Najbogatejša izbira v vseh

modernih slogih in lesnih barvah. Ogledite si klavirje z

angleško ponavljajočo mehaniko. 10 letna postavno

obvezna garancija. Najemna najnižja. Zamenja naj-

ugodnejša. Uglestavanje ter popravila strokovno in ceno.

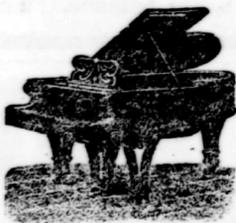
Ker imam zgoraj navedene prve fabrikate izk južno le-

faz za Kranjsko v zalogi, svarim pred nakupom falsi-

fikativ in navideznega „poletna“ pri kričalih, ki se

drzno govoriti o „dobrem blagu“, dasi nimajo ni

jedenega pomembnega fabrikata v zalogi.

Lasne kitenajfinije kakovosti po 5, 7, 9 in
12 kron — vse vrste lasne pod-
lage in mrežice — barva za lasne
in brado „Neril“ po 2 in 4 K —
toaletne potrebščine — lasulje,
brado in druge potrebščine za
maskiranje, vse po zelo zmernih
cenah priporoča**Štefan Strmoli**

brivec in lasničar

Ljubljana, Pod Trančo št. 1,

(vokal Mesnega in Starega trga).

Postrežba točna in vestna.

Najnižje ceno.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana, Kongresni trg št. 12.

Največja zaloga pohištvaza spalne in jedilne sobe, salone in gosposke
sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti
zlatnat modroci, otroški vozički itd.

Najsolidnejše blago.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 800.000.

284
4 3/4 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena leta 1881.

Brivnica

v Ljubljani na dobrem starem mestu
se takoj odda.
Več se izve: Florijanska ulica št. 29. v I. nadstropju. 606

Večjo množino sena

bedisi vezano ali prosto, za odjem
marc, april, maj t. l. kupl
M. Lavrenčič, trgovec sena
v Postojni. 723

Prporoča: največjo izbiro slavnikov za dame in deklce

Modni salon
Stuchly-Maschke
Ljubljana
Židovska ulica št. 3 Dvorski trg 1.

Solidno blago. Isposojevanje žalnih klobukov. Priznana nizke cene.

kakor tudi bogato zato go žalnih klobukov.

Popravila točno in vestno.

Vrtnice 603
grmčaste in ovijalke, cepljene, prosto vzgojene,
za vrt in rožnico (lonc) priznana najboljših
vrst in kakovosti v bogati izbiri po 40 vin.
razpošiljam tudi letos. Zahtevajte katalog.
Ivan Kliment, Okrischko.

Rudar in kopač 712
(Häuer & Vorhäuer)
se sprejmeta v rudokopu.
delo 9 urno, plača K 4-50 ozir. 5 K.
Stanovanje in kuhinja prosta. Ponudbe
na mestno posredovalnico za delo
in stanovanja v Ljubljani.

Peter Kozina & Ko.
tovarna čevljev v Trzinu, na Gorenjskem.
Prodaja svoje lastne izdelke na debelo in drobno
v Ljubljani, Breg, nasproti sv. Jakoba mostu.

PATENTE
vseh dežela izposluje inženir 362
M. GELHAUS. oblastveno avtor. in zapriseženi patentni odvetnik
na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

Samo trgovcem: 365
Zahtevajte proučbe čisto svilnatih
moških trikot životnikov in hlač.
Jako aktualen predmet. Blago na zalogi.
ALBERT WATZNER, Dunaj I., Rohlmessergasse 8/B.

Vizitnice v elegantni obliki priporoča
Narodna tiskarna.

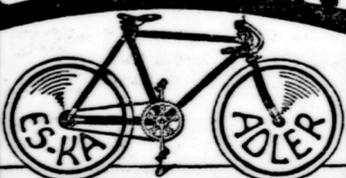
Nosna rdečica
n. pr. rdeča koža, ogrci, izpuščaji, gube in
ohlapna koža, vse kožne hibe izginejo za-
jamčeno z desetletja preizkušeno
dr. A. Rixa pasta Pompadour
Popolnoma neškodljivo. Poizkusni lonček K 1.—, večji lonček K 3.—.
D. A. Rixa biserno mleko, tekoč puder rožnat, bel in naravno rumen. Steklenica
K 3.—. Razpošiljanje diskretno. Kosmetikum dr. A. Rixa laboratorij na Dunaju IX., Berggasse
17/E. — Zaloge v Ljubljani lekarna pri »Zlatem jelenu«, parfumerija A. Kanc, drogerija
»Adrija« (Cvancarar).

5 vinarjev
stane dopisnica, s katero dobite
zastoj in poštnine prosto moj
glavni katalog s 4000 podobami.
Prva tvernica ur
JAN KONRAD, t. kr. dvor. dobavitelj, Most 883. (Češko).
Nikljasta ankerica K 3-80, boljše kakovosti
K 4-20, v starosrebrnem kovinskem rokoko
okrovju K 4-80, s švicar. kolesjem na sidro
K 5.—. Vojne spominske ure K 5-50, radi-
jeve žepne ure K 8-50, nikljasta budilka
K 2-90. Razpošiljanje po povzetju. Brez
rizika. Zamena dovoljena ali denar nazaj.

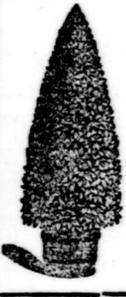
Nad 50 let obstoječa
parna barvarija in kemično snaženje oblek
apretura sukna
ANTOC BOC, Ljubljana, Selenburgova ulica 6, Glince, Burska ulica 46
se priporoča.
Prestrežba vestna in točna. Najnižje cene.

Priporočamo specialno
damsko in otroško konfekcijo
zelo solidne tvrdke
M. Kristofič-Bučar
Ljubljana, Stari trg št. 9. — Lastna hiša.
Najnovejše KOSTUME Najnovejša
Pljučne, jope
Zalno — domače obleke
Perile, čepice, modrice
Kožuhovina
BLUZE KRILA
Otroške oblekice in obleke za mladenke.
Higienično perilo in druge potrebščine za neveroženčke.
Pošilja na izbiro tudi na deželo.

GORČEVA
KOLESA PRIZNANO NAJ-
BOLJŠA SEDANJOSTI X
A. GOREC
LJUBLJANA MARIJE TERE-
ZIJE CESTA ST. 14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAH-
TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLAČNO.

Ivan Bizovičar
umetni in trgovski vrtnar
Ljubljana, Kolezijska ulica št. 16
priporoča slavnemu občinstvu svoje bogato
opremljeno vrtnarstvo, kakor tudi okusno
izdelane vence, šopke in trakove.
Imam tudi vsakovrstne
sadike do najzlahnej-
ših cvetic in zelenjadi.
Sprejemam tudi naro-
čila za na deželo. Vsa
naročila se izvršujejo
točno in solidno.
Brzjavke: I. Bizovičar,
vrtnar, Ljubljana.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1914	K 740,000.000.—
Vlog	„ 44,500.000.—
Rezervnega zaklada	„ 1,330.000.—

4 1/2 %

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po brez odbitka. Hranilnica je puplarno varna in
stoji pod kotrolo c. kr. deželne vlade.

Hranilnica posoja na zemljišča in poslojpa proti 5 1/4% obrestim in najmanj 1/4% amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Občni zbor zadružne zveze v Celju.

V Celju, 18. marca.

Vsled izvanrednih razmer se je vršil letos redni letni občni zbor Zadružne zveze nenavadno zgodaj. — Udeležilo se ga je izvanredno lepo število zadrugarjev iz vseh slovenskih pokrajin. — Predsednik dr. Božič je v svojem pozdravnem govoru z veseljem konstatiral to dejstvo in se je obenem spominjal vseh onih zadrugarjev, ki so v vojski že za očetnjavo padli, ali pa se z drugimi avstrijskimi tovariši vred bore za domovino na južnih in severnih bojiščih. Omenil je prisrčne pozdrave, ki so bili občenemu zboru poslani od Splošne zveze avstrijskih kmetijskih zadrug, od Ustredne jednote českých hospodářských společenství v Prahi in od Ustredne hosp. spol. v Opavi. V poročilu predsedstva se je obširno bavil z gospodarskim stanjem države pred vojno in tekom vojne, pri čemer je osebno poudarjal, da je monarhija pokazala tako gospodarsko moč in žilavost, kakor je od nje še v pričetku vojne mnogi črnogledci niso pričakovali. Kljub najlepšim upom spomladi leta 1914., vendar letina ni bila posebno dobra. Manjšo letino so sicer izravnale dobre cene, nastala pa je draginja vseh drugih življenjskih potrebščin. Naše zadružništvo ima glavni vir svojih prejemkov v kmetijstvu, zato ni čuda, da je vojna povzročila nazadovanje novih hranilnih vlog in omejevanje vračevanja. Glede kreditov je nastala naravno tudi popolna stagnacija. Na spomlad je, kakor ponavadi, pričakovati večjega vzdigovanja hranilnih vlog in morda se bo tudi država obrnila z drugim vojnim posojilom do zadružništva. Zato bo treba v prvi vrsti skrbeti zadrugam za kolikor mogočo likvidnost, da bo šlo poslovanje gladko, kakor doslej tudi v bodoče naprej. Eno je doseganja vojna prav jasno pokazala: kmetijstvo je glavni steber našega narodnega gospodarstva, ono vzdržuje prehrano prebivalstva tudi v časih, ko mogočni sovražniki zapro ves dovoz živil iz sosedsstva in iz prekomorskih pokrajin. Treba bo tudi v bodoče skrbeti za obstoj temu važnemu stanu in gledati, da se dvigne zdatnost in dobrota njegovega pridelovanja. Da je tudi Zadružna zveza v Celju važen činitelj v pospejevanju kmetijstva na avstrijskem jugu, kaže to, da je kljub razmeroma majhnemu številu svojih članic, dala večinoma kmetovalcem nad 41 milijonov posojil. Denarnega prometa so napravile vse v Zadružni zvezi včlanjene denarne zadrug leta 1914. 109 milijonov kron, hranilnih vlog je bilo 48 milijonov kron, čiste dobička 309.000 kron. Zadružnikov je bilo 49.062. Za tako lepo gospodarsko organizacijo skrbeti, je njuna in važna naloga tudi v bodoče.

Poročilo o stanju in delovanju Zadružne zveze v letu 1914. je podal Zvezin knjigovodja gosp. Anton Kunej. Uvodoma je omenjal, da je v letu 1914. poteklo 50 let, kar je Raiffeisen na Nemškem ustanovil prvo »raiffeisenovsko« v Heddorsdorfu. In če je mogoče reči oče slovenskega zadružništva Mihael Vošnjak v okrožnici, ki je vabila pred 30. leti k ustanovitvi celiške Zadružne zveze, da je tedaj obstoječih 14 slovenskih posojilnic »jako ugodno vplivalo na obče blagostanje«, reči moremo to danes toliko bolj upravičeno in s popolnim pripravljenostjo mi, ko vidimo, kako dobro je prebilo razmeroma šibko slovensko zadružništvo prvih osem mesecev vojne. Poljedelski minister ni. eks. Zenker je dal na občenem zboru Splošne zveze avstrijskih kmetijskih zadrug dne 12. decembra 1914 vsem avstrijskemu zadružništvu, ki je preskrbelo kmetijstvu in obrtništvu nad 2 in pol milijardi kreditov, častno spričevalo, da je svojo nalogo v vojnem času pravilno shvačalo in izpolnjevalo. Nismo tudi slovenski zadrugarji preveč neskrupni, ako pravimo, da smo priznanja ministra Zenkerja deležni tudi mi.

Poslovanje Zadružne zveze v vojnem času je bilo vsled vojne v celnem drugem polletju 1914 naravno mnogovrstnejše, ko v mirnih časih. Došel je moratorij, ki je delal vsled vednega obnavljanja velike težave, došlo je težko vprašanje, kako potom skupnega nakupa preskrbeti prebivalstvo z živili, močnimi krmili in umetnimi gnojili; to vprašanje je bilo toliko težje, ker ni bila za rešitev dobro pripravljena niti Zveza sama, niti njene članice. Kljub temu so bili uspehi zelo povoljni. Moratorija se Zveza ni posluževala in je s tem zdatno pomagala članicam pri izplačevanju, zlasti prve dni mobilizacije. Konstatirati pa se mora, da se ni pokazalo ves čas vojne napram katerikoli včlanjeni zadrugi kako nezaupanje ali vznemirjenje in je prebivalstvo res samo toliko dvigalo, kolikor

je rabilo. Mislimo, da bomo mogli kljub težavnim razmeram in brez pomoči te težke čase še razmeroma prav dobro prebiti.

Po poročilu o delovanju Zveznega načelstva, nadzorstva in pisarne, ki je kljub manjšemu številu uradništva vršila tudi za časa vojne točno svoje posle, je omenjal poročevalec, da je v letu 1914. odpovedalo članstvo, bilo izključeno, ali je likvidiralo 12 članic, nanovo je pa bilo sprejetih 5, tako da je bilo koncem leta 1914. v Zvezi včlanjenih 121 zadrug. Ustanovila se je lani nanovo je ena zadruga, druge ustanovitve (4) se vsled vojne niso izvršile.

Denarna centrala Zveze je imela leta 1914. 4.610.623 K prometa. Vložilo se je l. 1914. nanovo 724.958 kron, izplačalo pa 680.803 K, torej izkazuje denarna centrala lep napredek nad 40.000 K brez kapitalizovanih obresti. Do izbruha vojne so znašale naložbe 540.000 K in vzdigi 260 tisoč kron; po izbruhu vojne so znašale vloge 180.000 K in vzdigi 420.000 kron, torej še dosti ugodno razmerje. V skrbni za likvidnost pa je Zveza nove kredite za čas vojne do skrajnosti omejevala. — Zboljšanje gospodarskih razmer koncem l. 1913. in v prvem semestru l. 1914., pa je tudi omogočilo Zvezi, da je odplačala v minulem poslovnem letu razum malenkostnega ostanka po 15.000 K, ves svoj reeskomp. — V poročilu o »Glavnici« in »Šoštanj« je mogel poročevalec omeniti, da zdravljenje teh dveh hudih Zvezinih ran napreduje povoljno in se Zvezi ni bati nikakih večjih izgub.

Po poročilu o izvršenih revizijah, ki ga je podal Zvezin revizor g. Benjamin Kunej in ki se je bavilo še posebno z delovanjem zadrug v vojnem času, se je vnela živahna debata, v katero so posegli gg. dr. Fr. Jurtela (Ptui), Josip Smertnik (Celje), Fr. Punčuh (Slap pri Vipavi), dr. A. Božič (Celje) in Josip Ulčakar (Trst). Debata se je bavila z vprašanjem blagovnega prometa, čegar razširjenje žele kmečke članice, nadalje s širjenjem »Zadruge« in s sanacijo posojilnice v Šoštanju. — Nato je občni zbor računski zaključek odobril in vzel poročilo načelstva s pohvalo na znanje.

Po sklepanju o doneskih zadrug za Zvezo in kratki debati o ustanovitvi zadružnega pomožnega sklada, po vzoru enakih institucij pri drugih zadružnih zvezah, je bil občni zbor zaključen.

XXXV. glavna skupščina južnoštajerskega hmeljarskega društva

v Žalcu dne 14. svečana 1915.

Društveni predsednik g. Fran Roblek je ob 3. popoldne v dovolj-nem številu došle hmeljarje pozdravil, otvoril glavno skupščino ter pozval društvenega tajnika, da poroča o društvenem delovanju v minoletem letu.

I.

Poročilo o delovanju hmeljarskega društva v minoletem letu.

Svetovna vojna, ki je minulo leto izbruhnila, je kaj neugodno vplivala na vse hmeljarstvo; vsled vojne je izostal ves eksport hmelja v inozemstvo, zlasti v Anglijo, Belgijo in Francijo. Razen vojne je tudi mrzlo, mrzlo vreme minolega leta neugodno učinkovalo na razvoj hmeljske rastline. Dne 23. julija je grozovit vihar, posebno v okolici Žalca, povzročil obilo škode; vihar je bil takšne sile, da je podrl nešteto močnih dreves, hmeljskih drogov in celo nekaj močno zasidranih nasadov na žico.

Zelo toplo vreme meseca aprila je povzročilo, da se je pričela hmeljska rastlina — posebno rano obrezana — jako bujno razvijati; a ta

hujnost je bila kimalu ustavljena, kajti 4. maja imeli smo hudo slano. Toplo vreme meseca aprila zbudilo je obilo bolhačev, katerih škoda je bila pa le neznatna. Celi mesec maj smo imeli pa mokrotno in mrzlo vreme. Pozno obrezani nasadi so vsled tega v rasti zaostajali. Zaželjeno ugodno vreme nastopilo je v začetku meseca junija ter trajalo neprenehoma do skoro konca julija. To ugodno vreme je povzročilo, da je postala hmeljska rastlina, posebno v vrhah, zelo košata in so vsled tega vrhi hudo obsenčili spodnje in srednje dele rastline; cvetni popki na teh panogah se niso mogli dobro in enakomerno razvijati in so v razvoju zaostali; lepo razvitih kobilj je bilo torej le v vrhah videti.

Obiranje hmelja se je v obče pričelo dne 16. avgusta ter trajalo vsled pomanjkanja obiravcev skoro mesec dni — kakor še nobeno drugo leto. Legitimacij za znižano vožnjo obiravcev je hmeljsko društvo razposlalo, kakor vsako leto, 120 obč. zastopom južnovzhodnega dela štajerske dežele. Mnogo pridelane hmelja je bila približno tolika, kot leta 1913 — t. j. 18.000 stotov po 50 kg. Lanski hmelj je bil izborne kakovosti, če tudi njega barva ni bila vseh hmeljarskim prekupcem. Cene hmelja so se po kakovosti pomikale od 90—120—160 K za 100 kg. Potem takem so hmeljarji komaj pokrili pridelovalne stroške; vse hmeljarstvo je bilo torej v minoletem letu več ali manj pasivno.

Vsa hmeljarska kupčija je bila mirna — začetkoma skoro klavrna; kupci so kupovali le lepo blago in so manj lepega popolnoma zanemarjali. Eksportno blago se je še le po novem letu po 50 K za 100 kg prodati zamoglo. Sploh se je začetkoma t. l. hmeljska kupčija za nekaj časa zopet malo oživela — a zaželenih visokih cen ni bilo. Danes, ko se vrši glavna skupščina hmeljarskega društva, se v Savinjski dolini nahaja še dokaj neprodanega hmelja.

Društvo je imelo minolo leto 152 plačujočih udov; med njimi se nahajajo tudi sledeči občinski zastopniki: trg Vrnsko, Prekopa in trg Žalec. Društveno vodstvo je imelo 21 posvetovani; glavna skupščina se je pa pri prav obilni udeležbi vršila dne 22. marca v istih prostorih, kakor danes. Poročil o rasti hmelja, o raznih škodljivcih in o hmeljski kupčiji je društveno vodstvo sestavilo v minoletem letu s pomočjo raznih poverjenikov 12 ter jih objavilo v strokovnih listih in inozemstva. Izmed poverjenikov so tozadevno društvenemu vodstvu poročali in sicer: g. župan Rak iz Braslovč štirikrat, g. L. Plavšak, št. Juri in g. Ig. Praznik, Gomilsko po trikrat, g. Irman Franc, št. Martin na Paki, g. Oset Franc, Vrnsko, g. nadučitelj Praprotnik, Mozirje, g. Rajster Franc, Šoštanj in g. Žigon Jul., Polzeča po dvakrat, g. nadučitelj Jankovič, št. III, g. Sadnik Jul., št. Pavel, g. Sušnik Avg., Zg. Lanovž in g. dr. Šrihar, Drežinja vas, po enkrat. Vsem gg. poverjenikom bodi tem potom izrečena najlepša zahvala društvenega vodstva. Le tem potom je bilo društvenemu vodstvu mogoče sestavljati resnična poročila o vsakokratnem stanju hmeljske rastline v celnem okolišju. Gg. poverjeniki se pa obenem naprosijo, da naj tudi zanaprej tako krepko in še krepkeje podpirajo stremljenje društvenega vodstva v tem oziru.

Kar se poduka tiče, je hmeljarsko društvo ukrenilo sledeče: Društveni tajnik je imel sicer vsakokrat le na izrecni poziv dotičnega obč. odbora v sledečih krajih poudelne govore o umnem hmeljarstvu in sicer: na Zg. Ložnici, na Gomilskem, v št. Juriu pod Taborom, na Vramskem, v št. Martinu na Paki, v št. Janžu na Vinski gori, v Mozirju in pri Sv. Francišku v Zg. Sav. delni Predmeti razpravljanja pri poučnih shodih so pa bili sledeči: Sklepi glavne skupščine, o pomenu novega dušiko-

vega gnojila — apnov dušik —, o pravilnem in pravočasnem basanju posušenega hmelja in o drugih važnih začevah umnega hmeljarstva. Nadalje so se po časopisih razglašali sledeči poučni članki: »Bolhač — škodljivec naših hmeljnikov«, »O gnojenju hmelja«, »Kok« je ravnati s hmeljem, katerega je zadela toča, ali kateri je sploh v rasti zaostal«, »Poročilo osrednjega odbora Zveze avstrijskih hmeljarskih društev o rasti hmelja«, »Stroje hmeljske rastline na Bavarskem začetkom meseca junja 1914« »O novi hmeljski letini in hmeljskih cenah v Zateškem okolišju in drugod« in drugih več. Vrh tega so se vsi hmeljarji opozorili potom posebne okrožnice na novo hmeljsko sezijo, katere se je že začetkoma smatrala kot jako kritična, kakršna je res bila. Razen tega je društveno vodstvo dajalo čbilo ustimenih in pisemnih potesnil na razna vprašanja glede umnega hmeljarstva. Društveno vodstvo je dobilo tekom hmeljske sezije 110 brzojavnih tržnih poročil iz Nürnberga in Zateca, katere je v originalu in s pristavljenim slovenskim besedilom objavilo na občinski deski v Žalcu. Skozi mesec dni je, vsled sklepa glavne skupščine, društveno vodstvo navedena tržna poročila predstavilo v slovensčini, pomnožilo in z obratno pošto razposlalo vsem občinskim zastopom hmeljskega okolišja in vsem, bolj v samotni stanju in udom hmeljarskega društva.

Nameravani tečaj za boniliranje hmelja se vsled nastale vojske ni vršil; država namreč hmeljarskemu društvu vsakoletne podpore za drugo polovico minolega leta ni izplačala. Društvo je tudi zaradi tega zabredlo v dolgove, kakor bo razvidno iz letnega računa.

Ne morem drugače knčati letnega poročila, kakor, da se spominjam tudi tistih hmeljarjev in udov hmeljarskega društva, ki so bili poklicani na bojno polje, posebno pa onih dveh vrlih članov naše organizacije, ki sta dala svojo srčno kri za dom in cesarja, to sta Jurhar Franc iz Orle vasi in Slokan Jakob iz Sp. Gorč. Čast jima! V trajnem spominu ju bode ohranilo hmeljarsko društvo. Prosim, da padla dva junaka-hmeljarja počastimo s tem, da se dvignete raz sedeža.

To je kratko poročilo o delovanju hmeljarskega društva v minoletem letu.

II.

Letni račun kaže z ozirom na dejstvo, da je državna podpora za drugo polovico leta izostala, 3 K 80 vinarjev primankljaja. Vsi dohodki so znašali 1831 K 18 v, stroški pa 2182 K 07 v.

III.

O vprašanju »Ali zamore hmeljar vojakom in drugemu ljudstvu v večji meri skrbeti za živež, kakor dosedaj?« vnela se je prav živa debata, katere so se udeležili gg. Roblek, Antloga, Prelog, Ocvirk, Jošt in drugi. Enoglasno se je naposled tozadevno sklenilo sledeče:

1. Omejitvev hmeljarstva v obče je neobhodno potrebna; v to svrhu se naj opusti naprava novih nasadov; slabo uspehi enoletni in oslabei stari hmeljniki se naj tudi opustijo.

2. Medsajenje drugih kulturnih rastlin se zaradi tega prepusti presojevanju vsacega posameznega hmeljarja, ker manjka v tem oziru potrebnih izkušenj; vendar se more isto priporočati le v hmeljnikih, kamor ima zrak in solnce dovolj pristopa.

3. Vsak hmeljar si naj v obče pridriži le toliko hmelja, kolikor si ga upa pri sedanjih razmerah dobro obdelati.

IV.

Naposled ste se še sklenili sledeči dve resoluciji: »Hmeljarsko društvo smatra izvršitev vseh poljskih del brez tujih delavnih moči kot nemogoče in vidi v uporabi vojnih vjetnikov edino

sredstvo, od pomoči občutnemu pomanjkanju moških delavskih sil.«

»Hmeljarsko društvo naj ukrene vse potrebno, da se po možnosti dovolijo dopusti za setev in poznejše obdelovanje zemljišče onim gospodarjem, kateri se ne nahajajo na bojnem polju.«

Prvo resolucijo je stavil g. Roblek, drugo pa g. dr. Šrihar, prva se je odposlala poljedelskemu ministru in štajerski namestniji, druga pa domobranskemu ministru.

Društveno vodstvo.

Proti katarom! Gleichenerški Emin in Konstantinov vrelce. Od. Nj. Vel. cesarja in kralja Franca Jožefa I. vedno v rabi. Sezija Povsod razpošilja. 15. 5. do 30. 9. Izvajateljstvo vrelcev Gleichenberg.

Seydlin Najbolje za zoba

MATTONIS JEDINSTVEN U SVOJOL ANALITIČNOJ KAKVOČI NAJOLJE DOVANA NAJŠIRJO NJIJE PORODIČNO PICE. GIESHUBLER ČISTI PRIRODNI ALKALIJNI KISELI IZVOR

Proti zobobolu in gnjilobi zob. Izborna deluje dobro znana antiseptična Melusine ustna in zobna voda. ki utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. 1 steklenica z navodilom 1 krono. Deželna lekarna Milana Leusteka v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1. V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolniških blagajin juž. železnice, c. kr. tobačne tovarne in okr. bol. blagajne v Ljubljani. Melusino-ustna in zobna voda. Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908. Blag. gospod lekarnar! Prosim vlijudno, pošljite mi zopet tri steklenice vaše izborne delujoče antiseptične melusino-ustne zobne vode, katere je neprekosljivo sredstvo zoper zobobol, utrja dlesno in odstranja neprijetno sapo iz ust. Za ohranjenje zob in osveženje ust jo bom vsakomur kar najbolje priporočal. Spoštovanjem Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar

3809

Herbabinjov podfosforokisli

apneno železnati sirup

Ze 45 let zdravniško preizkušeno in priporočan prsni sirup. Razkrajja slez, blaži kašelj, pospešuje tek. Povzdiguje slast in reditev trupla in je izboren za tvoritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih. — Steklenica 2 K 50 h, po pošti 40 h več za zavoj.

Pristen samo s spodnjo varstveno znamko.

Pred pozaredbami se svari.

Herbabinjeva

aromatiška esenca

Ze 47 let uvedeno in vrlo preizkušeno, bolečine tolažeče in mišice krepče sredstvo za vrgnjenje. Lažja in odstranja bolečine v sklepih in mišicah ter živčne bolečine. Tudi kot poživljajoče in jačeče sredstvo ob hudih naporih izborno preizkušeno.

Steklenica stane 2 K, po pošti 40 h več za zavoj.

Na III. mednarodni farmac. razstavi odlikovano z veliko zlato kolajno.

Edino izdelovališče in glavno razpečevališče:

Dr. Hellmanna lekarnica „Zur Barmherzigkeit“

Razpošiljanje po pošti vsak dan.

na Dunaju VII/1, Kaiserstrasse 73—75.

(HERBABINJ-JEV naslednik).

Zaloga pri gg. lekarnarjih v Ljubljani in Novem mestu.

Zajamčen uspeh ali pa donar nazaj. Zdravniški lekari o izvršnem učinku, zraven pa še na tisoče zahv. pism na ogled.

Bujne, lepe prsi
dobite ob rabi med.

dr. A. Rixa kreme za prsi oblastveno preiskano, gar. neškodljivo za vsako starost, **zanesljiv uspeh.** Rabi se zunanje. Edina krema za prsi, ki jo vsled čudovitega učinka prodajajo lekarnari, dvorne parfumerije itd. Poizkusna pušica K 3, velika pušica, zadostna za uspeh K 8. Razpošiljanje strogo diskretno. 592

Kcs. dr. A. Rix, laboratorij, Dunaj IX., Derygasse 17 E.
Zaloga v Ljubljani: Lekarna pri „Klatem Jelen“, Gregorčič Kana in „Adrija“.

Fran Sax, elektrotehnik
Ljubljana, Rimska cesta št. 19

oblastv. konc. inštalater za električne naprave, luči, prenos sile; dalje hišnih zvonil, telefonov itd. Strelovođne naprave! Poprava v stroko spadajočih del. V zalogi blago prve vrste, proračuni na razpolago. Opremljen sem z najboljšimi in najnovjšimi preskuševalnimi aparati. — Cene in delo solidno!

Franc Kos Ljubljana, Sedna ulica.

Podpirajte domačo industrijo! Stare nogavice se ceno poizboljšate!

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za površne in spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogavice, rokavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za stroje itd. na drobno in na debelo.

Pletilni stroj patent „Wiedermann“ je edina in najuglednejša prilika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo sigurno. Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje.

Gritzner-jev šivalni stroj
najboljši sedanjosti za rodbino in obrt. Krasna oprema, lahek tek. Učenje brezplačno v hiši.

Veze, šilka, krpa nogavice in perilo. Edina tovarniška zaloga

JOS. PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7 blizu franciškankega mosta, levo za vodo. Zahtevajte cenik. Pridem tudi na dom zaradi dogovora.

10 letna garancija!

11-50 Velika zaloga 15-50
najfinejših, trpežnih in nogi najbolj priljubljenih

čevljev
za dame, gospode in otroke.

Viktorija Sterniša
Jurčičev trg 3.
Gg. učiteljcem, učiteljicam in drž. uradnikom 15% popusta

Narodna tiskarna
v Ljubljani.

Se priporoča v izvršitev vseh tiskarskih del, kakor: časopisov, knjig, tiskovin za urade, hranilnice in posojilnice, cenikov, okrožnic, jedilnih listov, mrtvaških listov itd. itd.

Telefon št. 85.

C. kr. avstrijske državne železnice.

VOZNI RED

Izveleček z veljavnostjo od 1. septembra 1914.

Z veljavnostjo od 1. septembra 1914 bodo vozili do preklica v okraju tukajšnjega ravnateljstva spodaj navedeni vlaki od 1. maja 1914 veljavnem poletnem voznem redu. Teh vlakov se lahko poslužujejo vsi civilni potniki brez prisilnega legitimiranja.

Civilni potniki, ki se peljejo v Pulj, morajo imeti legitimacijo od c. l. kr. poveljstva vojne luke v Pulju.

ODHOD iz Ljubljane glavni kolodvor, samo osebni vlaki:

6-00 zjutraj v Kranj (Tržič), Jesenice, v Trbiž.

8-05 dopoldne v Grosuplje (Kečevje), Trebnje (St. Janž), Novo mesto, (Straža-Toplice), Bubenjarcji.

11-30 dopoldne v Kranj, Jesenice, Trbiž.

12-52 popoldne v Grosuplje, Trebnje, Novo mesto (Straža-Toplice), Bubenjarcji.

6-30 zvečer v Kranj, Tržič, Jesenice, Celovec čez Salzburg na Dunaj.

6-35 zvečer v Grosuplje (Kečevje), Trebnje, Novo mesto, Bubenjarcji.

PRIBOD v Ljubljano glavni kolodvor, osebni vlaki:

7-35 dopoldne iz Jesenic, Kranja (Tržiča).

8-56 dopoldne iz Novega mesta, Trebnjega (St. Janža), Grosuplja (Kečevja).

11-16 dopoldne iz Trbiža, Jesenic, Kranja

2-35 popoldne iz Bubenjarcev, Novega mesta (Straže-Toplic), Trebnjega, Grosuplja

8-20 ponoči iz Trbiža, Jesenic, Kranja, (Tržiča).

9-23 ponoči iz Novega mesta, Straže-Toplic, Trebnjega (St. Janža), Grosuplja, (Kečevja).

Kamniška železnica.

ODHOD z državnega kolodvora v Kamnik z mešanimi vlaki

7-40 dopoldne, 2-30 popoldne in ob 7-15 zvečer.

PRIBOD iz Kamnika v Ljubljano ob

6-42 zjutraj, 11-00 dopoldne in ob 6-15 zvečer.

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Stampilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd

Anton Černe,
graver in izdelovatelj savčukovih stampilij

Ljubljana, Selezburgeva ulica 1.
Ceniki franko.

Dillrothov papir
za vojaške namene!

za izdelovanje cunj za v čevlje in različnega spodnjega perila

se dobiya pri

TONI JAGER
LJUBLJANA
Židovska ulica 5.

Pekarija, slaščičarna in kavarna

Jak. Zalaznik
Stari trg št. 21.

Filiale:
Glavni trg št. 6,
Kolodvorska ulica št. 6.

Jos. Rojina
medni atelije

za gospode:

Ljubljana,
Franca Jožefa cesta 3.

Vojaške in uradniške uniforme:
po meri
v najkrajšem času.

L. MIRUSCH
Ljubljana, Mestni trg 15

priloga svojo veliko izber dežnikov in solničnikov. Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Lepe prsi dobe deklice in žene vsake starosti, ako rabijo moje najnovije mazilo za prsi, rabi se samo na zunaj, edino resnično učinkujoče sredstvo, zajamčeno neškodljivo. Cena K 3, 5 in 8. Zraven spadajoče milo 6l vin.

Suhi dobe lepe, polne telesne oblike z mojo redilno moko „Käthe“, zajamčeno neškodljivo, mnogo zahvalnih pism. Cena kartonu K 2-20 po povzetju. Od 4 kartonov naprej pošt. prosto. — Pošiljate poste restante samo če se pošlje denar naprej. — Razpošilja ga

Käthe Menzel, Dunaj VI., Stannbergasse 49 K. 2. Stock.

Izboljšajte promet v svoji gostilni z najboljšim in najcenejšim pilsenskega tipa češkim bučejeviškim delniškim pivom.

Zahtevajte ga v gostilnah ljubljanskih, v grand hotelu Balkan, Trst, hotelu Lacroix, Gradež, palači prve hrvatske štedionice Zagreb, Napredak, Sarajevo, Branek, Banjaluka i. t. d.

Informacije podaja češka delniška pivovarna v Čeških Bučejevicah, Rosa Rohrnova, Ljublj. na, Begunil Fouka, Trst. 2638

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske promorokopne družbe v Trbovljah

priloga svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in podorne trdote daleč nadrihlujujoči dobroti kakor tudi svoje priznani izvrstno apno.

Priporočila in izpričevala 3910

raznih uradov in najslovičitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Prava in neprava ljubezen. — Povest. — Spisal Blaž Pohlj. Cena broš. 1 K 60 vin., vez. 2 K 50 vin., s pošto 20 vinarjev več.

Opatov praporčak. — Zgodovinska povest. Spisal Iv. Remec. Cena broš. 1 K 80 vin., vez. 2 K 70 vin., s pošto 20 vinarjev več.

Priloga najnovije zabavni in veseli knjigi priloga najtopleje

Narodna knjigarna v Ljubljani.

!! VOJNO ZAVAROVANJE !!

Ces. kralj. priv. zavarovalna družba na življenje

AVSTRIJSKI FENIKS

ina vojni riziko v vseh od leta 1881 izgotovljenih policah do K 20.000 zavarovane vsote popolnoma brezplačno vstet.

Tudi pri sedaj na novo sklenjenih zavarovanjih se vojnim obvezancem iz črnovojalkom vsake vrste za takejšnje in brezplačno vstetje vojne novarnosti ne računata nobena premijska doklada ali višja zavarovalnina, temuč le premija po normalnih cenikih.

Družba sklepa pa tudi specijalna vojna zavarovanja za dobo 1. leta brez zdravniške preiskave.

Pojasnila daje in ponudbe sprejema:

GENERALNI ZASTOP AVSTRIJSKEGA FENIKSA V LJUBLJANI,
Sodna ulica št. 1. in

GLAVNI ZASTOP AVSTRIJSKEGA FENIKSA V LJUBLJANI,
Gradišče št. 3.

Ljubljana **Fr. Ševčik** židovska ul. 7.

puškar

priloga svojo veliko zalogo raznovrstnih 280

pušk in samokresov

lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušanih pušk, za katere jamčim za dober strel. Posebno priloga lahke trocevice in puške Beck s Kruppovimi cevmi za brezdimni smodnik. — Priporočam tudi

veliko zalogo vseh lovskih potrebščin po najnižjih cenah.

Popravila in naroče se izvršujejo točno in zanesljivo. Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštine prosto.